

การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้
ในการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนอ้อมกอดวิทยาคม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาภูมิสังคมอย่างยั่งยืน
มหาวิทยาลัยแม่โจ้
พ.ศ. 2564

การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้
ในการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนอ้อมกอดวิทยาคม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพัฒนาภูมิสังคมอย่างยั่งยืน

สำนักบริหารและพัฒนาระบบบริหาร มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2564

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้
ในการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34

ชยางกูร ท้าวพรหม

การค้นคว้าอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนากุมิสังคมอย่างยั่งยืน

พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(อาจารย์ ดร.รัชชานนท์ สมบูรณ์ชัย)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผานิตย์ นาขยัน)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(อาจารย์ ดร.ปรมินทร์ นาระทะ)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ประธานอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

(รองศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ศรีเงินยวง)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการรับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.ญาณิน โอภาสพัฒนกิจ)

รองอธิการบดี ปฏิบัติการแทน

อธิการบดี มหาวิทยาลัยแม่โจ้

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ชื่อเรื่อง	การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนนวมก้อยวิทยาคมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34
ชื่อผู้เขียน	นายชยางกูร ท้าวพรหม
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาภูมิสังคมอย่างยั่งยืน
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	อาจารย์ ดร.รัชชานนท์ สมบูรณ์ชัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูและเพื่อศึกษาการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ซึ่งเป็นแบบผสมผสานโดยเก็บข้อมูลจากประชากรครูในโรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม จำนวน 63 คน ใช้แบบสอบถาม แบบทดสอบเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 34 ปี มีประสบการณ์ในการทำงานในโรงเรียนมาแล้วเฉลี่ย 8 ปี มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี ดำรงตำแหน่งครูในอันดับเงินเดือน คศ.1 ส่วนใหญ่ปฏิบัติการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาก่อน ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับดีมาก ด้านการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากแยกตามองค์ประกอบพบว่า ความมีเงื่อนไขคุณธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ความพอประมาณ ความมีเงื่อนไขความรู้ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน ตามลำดับ ปัญหาและอุปสรรคการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของครู โรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม อำเภออมก้อย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าโรงเรียนไม่ได้มีการกำหนดหัวข้อการศึกษาเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในหลักสูตรของสถานศึกษาทำให้ครูในโรงเรียนไม่สามารถจัดทำแผนการสอนได้ รวมถึงไม่มีการกำหนดตัวชี้วัดและมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานครบทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ยกเว้นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและวัฒนธรรมสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ การจัดการเรียนการสอนเป็นการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยการสอดแทรกในเนื้อหาและบูรณาการของครูแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ อีกทั้งโรงเรียนได้นำมาประยุกต์ใช้ในการสอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะ เกิดกระบวนการในการ

เรียนรู้ ตลอดจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ : ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, การจัดการเรียนการสอน

Title	APPLYING THE PHILOSOPHY OF THE SUFFICIENCY ECONOMY IN TEACHING AND LEARNING MANAGEMENT OF TEACHERS AT OMKOI WITTAYAKHOM SCHOOL UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 34
Author	Mr. Chayangkun Thaophrom
Degree	Master of Science in Geosocial Based Sustainable Development
Advisory Committee Chairperson	Dr. Ratchanon Somboonchai

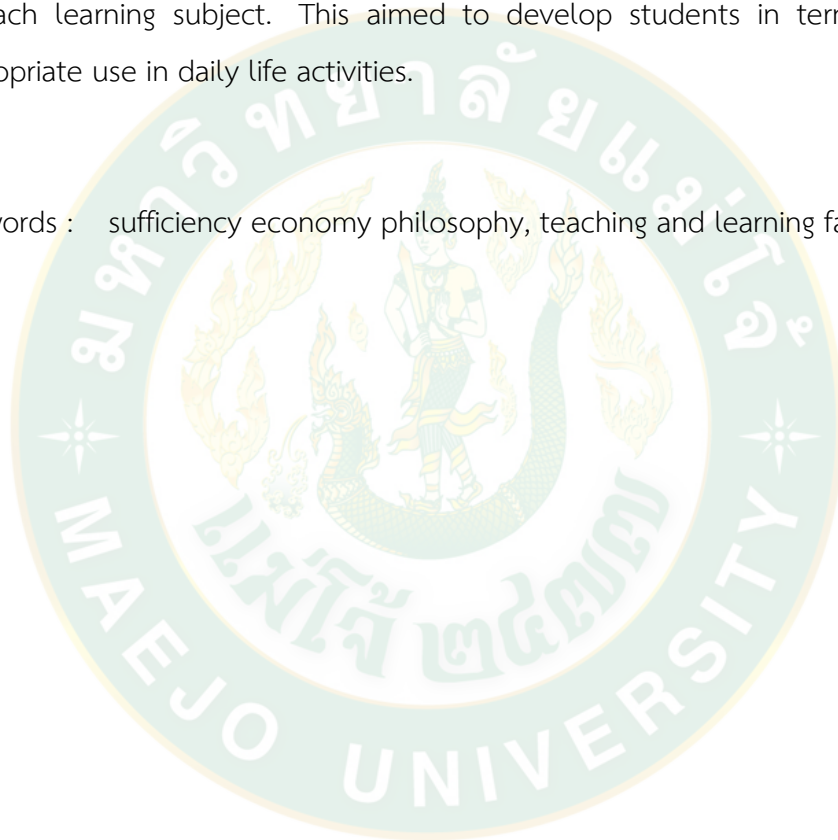
ABSTRACT

The objectives of this study were to explore: 1) knowledge and understanding about the adoption of sufficiency economy philosophy in the teaching/learning facilitation of teachers and 2) the adoption of sufficiency economy philosophy in the teaching learning facilitation of the teachers. The sample group consisted of 63 teachers at OmKoi Wittayakhom school. A set of questionnaires was used for data collection and analyzed by using mean, percentage and standard deviation.

Findings showed that most of the respondents were female, 34 years old average, and bachelor's degree graduates. The respondents had 8 years of experience in teaching there on average and their salary was under the practitioner level. The respondents were in the Science and Technology Learning Subject Group and they had never attended a training on the philosophy of sufficiency economy. However, it was found that the respondents had a very high level of knowledge and understanding about the philosophy of sufficiency economy. They also had a high level of the adoption of the philosophy in the teaching/learning facilitation. Based on its details moral condition was found at a high level and followed by moderation, knowledge, reasonableness and good immunity,

respectively. For problems encountered in the adoption of the philosophy, the following were found: 1) The school did not fix the topic on the philosophy of sufficiency economy in the curricular program, making the teachers could not include it in the teaching plan. 2) There was no determination of indicators and learning standards of the basic core course of all 8 learning subject groups excepted Social Study, Religion and Culture learning subject group. 3) For other learning subject groups, the philosophy of sufficiency economy was included in the learning content of each learning subject. This aimed to develop students in terms of skills for appropriate use in daily life activities.

Keywords : sufficiency economy philosophy, teaching and learning facilitation

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีจากความกรุณาของอาจารย์ ดร.รัชชานนท์ สมบูรณ์ชัย อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ที่ได้ให้คำแนะนำ ร่วมวางแผนการดำเนินงาน และตรวจสอบแก้ไขในการทำวิจัย จนกระทั่งงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผานิตย์ นาขยัน และ อาจารย์ ดร.ปรมินทร์ นาระทะ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ให้คำแนะนำ ตลอดจนช่วยตรวจสอบแก้ไข จนกระทั่งสำเร็จอย่างสมบูรณ์

ขอขอบคุณมูลนิธิชัยพัฒนา ที่ให้ทุนในการศึกษาตามหลักสูตรการพัฒนากฎมสังคมอย่างยั่งยืน จนนำมาสู่งานวิจัยในครั้งนี้

นอกจากนี้ ขอขอบพระคุณฝ่ายบริหาร คณาครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนอมก๋อย วิทยาลัย อ่าเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยของข้าพเจ้าจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณสมาชิกในครอบครัวที่คอยให้กำลังใจ และสนับสนุนข้าพเจ้าในทุก ๆ ด้าน

ชยางกูร ท้าวพรหม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ.....	5
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	7
หลักทรงงานในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร	7
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	10
นโยบายขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา	16
การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
กรอบแนวคิดการวิจัย	33
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	34

สถานที่ดำเนินงานวิจัย.....	34
ประชากร.....	34
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	34
การวิเคราะห์ข้อมูล	35
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	37
ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	37
ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	43
ตอนที่ 3 การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ในการเรียนการสอนของครู.....	50
ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรค การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ในการเรียนการสอนของครูโรงเรียนอมก๋อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่	64
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	67
สรุปผลการวิจัย.....	67
อภิปรายผลการวิจัย.....	69
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	72
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	73
บรรณานุกรม.....	74
ภาคผนวก.....	77
ประวัติผู้วิจัย.....	86

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	เพศของครู โรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่.....	37
ตารางที่ 2	วุฒิการศึกษาของครู โรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่	38
ตารางที่ 3	การจำแนกกลุ่มสาระการเรียนรู้ของครู โรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่.....	39
ตารางที่ 4	ตำแหน่งปัจจุบันของครู โรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่.....	40
ตารางที่ 5	การเข้ารับการอบรมเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครู โรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่	41
ตารางที่ 6	อายุและประสบการณ์ในการทำงานของครู โรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่.....	42
ตารางที่ 7	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครู โรงเรียนนวมก้อย วิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่	43
ตารางที่ 8	ระดับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของครู โรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ด้านความพอประมาณ	50
ตารางที่ 9	ระดับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของครู โรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ด้านความมีเหตุผล	53
ตารางที่ 10	ระดับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของครู โรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการมีภูมิคุ้มกัน	55
ตารางที่ 11	ระดับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของครู โรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ด้านความมีเงื่อนไขความรู้.....	58
ตารางที่ 12	ระดับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของครู โรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ความมีเงื่อนไขคุณธรรม	60
ตารางที่ 13	ระดับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของครู โรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่	62

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 33

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้ทรงพระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทยตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2517 ขณะนี้ได้หยั่งรากลึกกลงในสังคมไทย พระองค์ทรงให้ความสำคัญกับ “การพัฒนาคน” ในการดำเนินวิถีชีวิตอย่างมั่นคงบนพื้นฐานของการพึ่งตนเอง ความพอมี พออยู่ พอกิน การรู้จักความพอประมาณ การคำนึงถึงหลักความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีและทรงเตือนสติประชาชนคนไทยไม่ให้ประมาท ตระหนักถึงความถูกต้องตามหลักวิชา ตลอดจนมีหลักคุณธรรมเป็นกรอบในการดำรงชีวิต หลักการทรงงานของพระองค์จะเน้นการ “เข้าใจ เข้าถึงและร่วมพัฒนา” อย่างสอดคล้องกับ “ภูมิสังคม” ที่ให้ความสำคัญกับความหลากหลายของระบบภูมินิเวศ เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ประเพณี เพื่อผลประโยชน์ของประชาชน โดยที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเป็นการพัฒนาที่มุ่งสู่ “การพึ่งพาตนเอง” ดำเนินการด้วยความรอบคอบ วิเคราะห์ ระมัดระวัง “ทำตามลำดับขั้นตอน” มีการทดลองด้วยความเพียรจนมั่นใจจึงนำไปเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์สู่สาธารณะ สังคมไทยได้ตระหนักและน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศตั้งแต่ที่ประเทศไทยเผชิญกับภาวะวิกฤตเศรษฐกิจและสถานการณ์ในขณะนั้นได้สะท้อนผลการพัฒนาประเทศที่ไม่สมดุลและยั่งยืน เนื่องจากมุ่งการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นหลัก ขณะที่สังคมเผชิญปัญหาหลายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมลง ปัจจุบันการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นไปอย่างกว้างขวางเป็นปรัชญาที่ชี้นำยุทธศาสตร์และนโยบายการพัฒนาประเทศให้มุ่งสู่การพัฒนาที่มั่นคงและยั่งยืนในสังคมไทยทุกภาคส่วนได้นำไปเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับประเทศชาติโดยมีส่วนเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและบริหารจัดการความเสี่ยงทำให้สังคมไทยสามารถฟื้นตัวและผ่านพ้นภาวะวิกฤตเศรษฐกิจและภัยพิบัติได้ดีกว่าในอดีต อย่างไรก็ตามการพัฒนาประเทศในอนาคตสังคมไทยยังมีปัญหาเชิงโครงสร้างที่เป็นจุดอ่อนและอุปสรรคสำคัญโดยเฉพาะความเหลื่อมล้ำในสังคมและการบริหารจัดการภาครัฐที่อ่อนแอ ประกอบกับต้องเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและรุนแรงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นทั้งโอกาสและข้อจำกัดจึงต้องปรับตัวเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงโดยการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง มุ่งให้เกิดภูมิคุ้มกันและมีการจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสมบนพื้นฐานขององค์ความรู้เทคโนโลยี นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์

รวมทั้งการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จริงจังและมีธรรมาภิบาล (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555)

กระทรวงศึกษาธิการมีความตระหนักในภารกิจและให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนซึ่งเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - พ.ศ. 2564 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2559) ที่มีแนวความคิดต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 8 - 11 โดยยังคงยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม การพัฒนาที่ยืดหลักสมดุล ยั่งยืนในทุกมิติ ขับเคลื่อนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกระดับเพื่อให้การพัฒนาและบริหารประเทศเป็นไปบนทางสายกลาง พอประมาณ มีเหตุผลและมีการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตนเองรวมทั้งการใช้ความรู้ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง การมีคุณธรรมพื้นฐานเป็นหลักในการตัดสินใจและการกระทำเชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการทั้งคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม การเมืองและการศึกษาซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 12 มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ซึ่งได้กำหนดแนวทางพัฒนาคนโดยใช้ระบบการจัดการศึกษาที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และการบูรณาการตามความเหมาะสม ดังนั้นครูจึงต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้และเรียนรู้ไปพร้อมกับผู้เรียน เพราะฉะนั้นผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจอย่างชัดเจนต่อบทบาทของการจัดการเรียนรู้ที่ต้องเปลี่ยนแปลงไปเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้บรรลุผลตามที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาตินำไปสู่การประกาศนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการผ่านสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดให้เรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการปลูกฝัง อบรม สร้างอุปนิสัยอย่างพอเพียงให้เกิดขึ้นต่อผู้เรียน โดยให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขตเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนและขยายผลไปสู่สถานศึกษาเพื่อเข้ารับการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียงและจัดตั้งศูนย์ขับเคลื่อนการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนดให้ทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานต้องผ่านการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียงตามยุทธศาสตร์ระยะ 3 ปี ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2558 - 2560 เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่กำหนดจุดมุ่งหมายให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนอ้อมก้อยวิทยาคม อำเภออ้อมก้อย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานรวมทั้งใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้เกิดการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงคือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดี เงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรมอันจะส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพและบรรลุจุดมุ่งหมายของแนวทางการนำปรัชญาการศึกษาสู่สถานศึกษาสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนอ้อมก้อยวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนอ้อมก้อยวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34
2. เพื่อศึกษาการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนอ้อมก้อยวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบความรู้ความเข้าใจการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนอ้อมก้อยวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34
2. ได้ทราบการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนอ้อมก้อยวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34
3. ผู้บริหารครูและบุคลากรทางการศึกษาเกิดความตระหนักในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครู
4. ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนอ้อมก้อยวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 แบ่งขอบเขตการวิจัยออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินศึกษาข้อมูลภายในขอบเขตพื้นที่โรงเรียนอ้อมก้อยวิทยาคม อำเภออ้อมก้อย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาความรู้ความเข้าใจและการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนอ้อมก้อยวิทยาคม อำเภออ้อมก้อย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34

3. ขอบเขตด้านประชากร

ครู บุคลากร โรงเรียนอ้อมก้อยวิทยาคม อำเภออ้อมก้อย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ศึกษาความรู้ความเข้าใจและการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนอ้อมก้อยวิทยาคม อำเภออ้อมก้อย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2563 ถึง เดือนตุลาคม พ.ศ. 2564 ประจำปีการศึกษา 2563

นียมศัพท์ปฏิบัติการ

สำนักงานเขตพื้นที่ หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนในสังกัดให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีหน้าที่ดูแลโรงเรียนนอมก๋อยวิทยาคม อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

สาระการเรียนรู้ หมายถึง เนื้อหาและกระบวนการที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนรู้ให้มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมตามกำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งประกอบด้วย 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
4. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพ
8. ภาษาต่างประเทศและกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาความสามารถของผู้เรียนคือ

กิจกรรมแนะแนว

ครู หมายถึง ครูที่ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียนนอมก๋อยวิทยาคม อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนนอมก๋อยวิทยาคม อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่งครูผู้สอนภายในโรงเรียนนอมก๋อยวิทยาคม อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ โดยแบ่งเป็นต่ำกว่า 5 ปี 5 - 10 ปี และตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง พระราชปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทยเพื่อแนะแนวทางในการดำเนินชีวิตของประชาชนในทุกๆระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชนจนถึงระดับรัฐ โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลามุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤตเพื่อความมั่นคงและ

ยั่งยืนของการพัฒนา ประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวและ 2 เงื่อนไขคือ เงื่อนไขความรู้กับเงื่อนไขความมีคุณธรรม

ความพอประมาณ หมายถึง การยึดทางสายกลาง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบครอบ

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรอบรู้วิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้านและรอบครอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาเชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนและระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

เงื่อนไขคุณธรรม หมายถึง มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ประหยัด อุดมและใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการสอน หมายถึง การนำเอาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ คือ

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
4. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพ
8. ภาษาต่างประเทศและกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาความสามารถของผู้เรียนคือ

กิจกรรมแนะแนว

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การวิจัยเรื่อง การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนอ้อมกอดวิद्याคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า รวบรวมเอกสารเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางประกอบการวิจัยดังนี้

1. หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
2. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. นโยบายขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา
4. การจัดการเรียนการสอน
5. การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักทรงงานในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) (2563: 6-39) กล่าวไว้ว่า

1. ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบทำงานอย่างผู้รู้จริง

การที่จะพระราชทานโครงการใดโครงการหนึ่งจะทรงศึกษาข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นระบบทั้งข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสารและแผนที่ตลอดจนสอบถามจากเจ้าหน้าที่นักวิชาการและราษฎรในพื้นที่ให้ได้รายละเอียดที่ถูกต้องรวมทั้งศึกษาตรวจสอบและทอดพระเนตรในพื้นที่จริงเพื่อที่จะพระราชทานความช่วยเหลือได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วตามความต้องการของประชาชนและสอดคล้องกับสภาพสังคม

2. ระเบิดจากข้างใน

ทรงมุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาคน ดังพระราชดำรัสที่ว่า “ระเบิดจากข้างใน” หมายความว่าต้องสร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชนที่เราเข้าไปพัฒนาให้มีสภาพพร้อมที่จะรับการพัฒนาเสียก่อนแล้ว

จึงค่อยออกมาสู่สังคมภายนอก มิใช่การนำเอาความเจริญหรือบุคคลจากสังคมภายนอกเข้าไปหาชุมชนที่ยังไม่ทันได้มีโอกาสเตรียมตัวหรือตั้งตัว อย่าให้โดยที่ผู้รับยังไม่พร้อมที่จะใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่

3. ทำตามลำดับขั้น

ในการทรงงานจะทรงเริ่มต้นจากสิ่งจำเป็นที่สุดของประชาชนก่อนได้แก่ สาธารณสุขเมื่อมีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรงแล้วก็จะสามารถทำประโยชน์ด้านอื่น ๆ ต่อไปได้จากนั้นจะเป็นเรื่องสาธารณสุขปโภคขั้นพื้นฐานและสิ่งจำเป็นในการประกอบอาชีพ อาทิ ถนน แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร การอุปโภคบริโภคที่เอื้อประโยชน์ต่อประชาชนโดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติรวมถึงการให้ความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีที่เรียบง่ายเน้นการปรับใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ราษฎรสามารถนำไปปฏิบัติได้และเกิดประโยชน์สูงสุด ดังพระบรมราโชวาทความตอนหนึ่งว่า

“...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้นต้องสร้างพื้นฐานคือ ความพอดี พอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและใช้อุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชาเมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควรและปฏิบัติได้แล้วจึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียวโดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศและของประชาชนโดยสอดคล้องด้วยก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่าง ๆ ขึ้น ซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยากล้มเหลวได้ในที่สุดดังเห็นได้ที่อารยประเทศหลายประเทศกำลังประสบปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงในเวลานี้...”

พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วันพฤหัสบดีที่ 18 กรกฎาคม 2517

4. ภูมิสังคม

การพัฒนาใด ๆ ต้องคำนึงสภาพภูมิประเทศของบริเวณนั้น ๆ ว่าเป็นอย่างไรและสังคมวิทยาเกี่ยวกับลักษณะนิสัยใจคอของคนตลอดจนประเพณีวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกัน และใช้หลักในการปรับตัวให้อยู่กับธรรมชาติให้ได้ดังพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า

“...การพัฒนาจะต้องเป็นไปตามภูมิประเทศทางภูมิศาสตร์และภูมิประเทศทางสังคมศาสตร์ในสังคมวิทยา คือ นิสัยใจคอของคนเราจะไปบังคับให้คนอื่นคิดอย่างอื่นไม่ได้ เราต้องแนะนำ เราเข้าไปไปช่วยโดยที่จะคิดให้เขาเข้ากับเราไม่ได้แต่ถ้าเรา

เข้าไปแล้ว เราเข้าไปดูว่าเขาต้องการอะไรจริง ๆ แล้วก็อธิบายให้เขาเข้าใจหลักการของการพัฒนานี้ก็จะเกิดประโยชน์อย่างยิ่ง...”

5. องค์กรรวม

ในการที่จะพระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับโครงการหนึ่งนั้นจะทรงมองเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไขอย่างเชื่อมโยง อย่างครบวงจร ทรงเรียกวิธีนี้ว่า องค์กรรวม (Holistic) หมายถึง การมองเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นแบบบูรณาการและกำหนดแนวทางแก้ไขอย่างเชื่อมโยง โดยพิจารณาครบทุกด้านของปัญหาพร้อมแนวทางแก้ไขอย่างเชื่อมโยงกันเป็นระบบ

6. เศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักความคิดที่จะดำเนินการเรื่องต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่ความสมดุล มั่นคง และยั่งยืนเสมือนเป็นการวางรากฐานของตัวอาคาร ดังปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่พระราชทานได้ดังนี้

“...เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับครอบครัว ชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินการไปทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวหน้าต่อยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอนและขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี...”

7. เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา

เข้าใจ: ทำอะไรต้องเข้าใจปัญหา เข้าใจหนทางแก้ไข เข้าใจกระบวนการจัดการและปรับความเข้าใจระหว่างผู้ให้ ผู้รับเสียก่อนให้เข้าใจซึ่งกันและกัน

เข้าถึง : เมื่อเข้าใจระหว่างกันทุกประการครบถ้วนแล้วต้องเข้าถึงการกระทำ สร้างความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องเข้าถึงเครื่องมือเครื่องมื่อและวัสดุอุปกรณ์และความสามัคคีร่วมจิตร่วมใจของผู้ปฏิบัติร่วมมือร่วมไม้กันทำงาน

พัฒนา : เมื่อต่างฝ่ายเข้าใจกันแล้ว เข้าถึงกันแล้ว การพัฒนา ก็จะดำเนินการไปอย่างยั่งยืน ไม่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและการเมืองหากแต่นำไปสู่ความสมดุล มั่นคงและยั่งยืน

8. การมีส่วนร่วม

ในการทรงงานพระองค์ทรงเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายทั้งประชาชนหรือเจ้าหน้าที่ทุกระดับได้มาร่วมแสดงความคิดเห็นหรือที่เรียกประชานิยามเพื่อรับทราบปัญหาและความต้องการของประชาชน โดยให้อาชาวบ้านเป็นครู ดังพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า

“...สิ่งสำคัญที่สุดจะต้องหัดทำให้กว้างขวาง หนักแน่น รู้จักฟังความคิดเห็น แม้กระทั่งความวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่นอย่างฉลาด เพราะการรู้จักรับฟังอย่างฉลาดนั้น แท้จริงคือ การระดมสติปัญญาและประสบการณ์อันหลากหลายมาอำนวยความสะดวกการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จที่สมบูรณ์นั่นเอง...”

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ก่อนที่จะมาเป็นปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำริและพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในวาระต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2517 ซึ่งขออัญเชิญบางตอนมาประกอบการวิจัยดังนี้

“...คนอื่นจะว่าอย่างไรก็ช่างเขา จะว่าเมืองไทยล้ำสมัย ว่าเมืองไทยเซย ว่าเมืองไทยไม่มีสิ่งที่ดีทันสมัยแต่เราอยู่พอมีพอกินและขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทยพออยู่พอกินไม่ใช่จะรุ่งเรืองอย่างยอดเยี่ยมแต่ที่มีความพออยู่พอกิน มีความสงบเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ถ้าเรารักษาความพออยู่พอกินนี้ได้เราก็จะยอดเยี่ยมยวดได้...” (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.), 2549: 6)

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร

มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

เนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา

ณ ศาลาศิตตาลัย สวนจิตรดา พระราชวังดุสิต วันพุธที่ 4 ธันวาคม 2517

“...การเป็นเสือนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจอย่างพออยู่พอกิน แบบพออยู่พอกินนั้นหมายความว่า อุ้มชูตัวเองให้พอเพียงกับตัวเอง...ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่าทุกคนจะต้องผลิตอาหารของตัวเองจะต้องทอเสื้อผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันเกินไปแต่ว่าในหมู่บ้านในอำเภอจะต้องมีความพอเพียงพอสมควร บางสิ่งบางอย่างที่ผลิตได้มากกว่าความต้องการก็ขายได้แต่ขายในที่ไม่ห่างไกลเท่าไรไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก อย่างนี้นักเศรษฐกิจต่าง ๆ ก็บอกว่าล้ำสมัย จริงอาจล้ำสมัย คนอื่นต้องการมีเศรษฐกิจที่ต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียกว่าเป็นเศรษฐกิจการค้าไม่ใช่เศรษฐกิจความพอเพียงเลยรู้สึกว่าจะไม่หรูหราแต่เมืองไทยเป็นประเทศที่มีบุญอยู่ว่าผลิตให้พอเพียงได้...ถ้าสามารถที่จะเปลี่ยนไปทำให้กลับเป็นเศรษฐกิจแบบพอเพียงไม่ต้องทั้งหมดแม้แต่ครั้งก็ไม่ต้อง อาจเศษหนึ่งส่วนสี่ก็สามารถอยู่ได้ การแก้ไขอาจต้องใช้เวลาไม่ใช่ง่าย ๆ โดยมากคนก็ใจร้อนเพราะเดือดร้อนแต่ถ้าทำตั้งแต่เดี๋ยวนี้ก็จะสบายที่จะแก้ไขได้...” (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร., 2549: 8)

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร

มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

เนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา

ณ ศาลาดุสิตดาลัย สวนจิตรดา พระราชวังดุสิต วันพุธที่ 4 ธันวาคม 2540

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิตดาลัย สวนจิตรดา พระราชวังดุสิต วันพุธที่ 4 ธันวาคม 2541 ได้พระราชทานแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไว้ 4 ประการ คือ

1. “...คำว่าพอเพียงมีความหมายอีกอย่างหนึ่ง มีความหมายกว้างออกไปอีกไม่ได้หมายถึงการพอมีสำหรับใช้ของเท่านั้นแต่มีความหมายว่าพอมีพอกิน พอมีพอกินก็แปลว่าเศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง...”
2. “...พอเพียงนี้ก็หมายความว่า มีกินมีอยู่ ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หรูหราก็ได้แต่พอ แม้ว่าจะบางอย่างอาจดูไม่ฟุ่มเฟือย แต่ถ้าทำให้มีความสุข ถ้าทำได้ก็สมควรที่จะทำ สมควรที่จะปฏิบัติ...”
3. “...self – sufficiency นั้นหมายความว่า ผลิตอะไรมีพอที่จะใช้จ่าย ไม่ต้องไปขอซื้อคนอื่น อยู่ได้ด้วยตนเอง...”
4. “...คนเราถ้าพร้อมในความต้องการก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อยก็จะเบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศมีความคิดอันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจมีความคิดว่าจะทำอะไรต้องพอเพียงหมายความว่า

ว่า พอประมาณไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมากคนเราก็มีความสุข...” (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร., 2549: 9)

“...ฉันพูดเศรษฐกิจพอเพียง ความหมายคือ ทำอะไรให้เหมาะสมกับฐานะของตัวเองคือ ทำจากรายได้ 200 – 300 บาทขึ้นไปเป็น 2 หมื่น 3 หมื่นบาท คนชอบเอาคำพูดของฉันเศรษฐกิจพอเพียงไปพูดกันเลอะเทอะ เศรษฐกิจพอเพียงคือทำเป็น Self – Sufficiency of Economy เช่น ถ้าเขาต้องการดู TV ก็ควรให้เขามีดู ไม่ใช่ไปจำกัดเขาไม่ใช่ซื้อ TV ดูแค่ใช้แบดเตอรี เขาไม่มีไฟฟ้าแต่ถ้า Sufficiency นั้นมี TV เขาฟุ่มเฟือย เปรียบเสมือนคนไม่มีสตางค์ไปตัด Suit และยังใส่ Necktie Versace อันนี้ก็เกินไป...” (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร., 2549: 6-11)

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร
มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
เนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรดา พระราชวังดุสิต วันพุธที่ 4 ธันวาคม 2544

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมานานกว่า 34 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2549: 3) อย่างไรก็ตาม นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญในองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ได้ให้ความหมายของคำว่าเศรษฐกิจพอเพียงไว้ดังนี้

สุเมธ ตันติเวชกุล (2541: 2) เศรษฐกิจพอเพียงเรียกว่าระบบเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองได้ หมายถึง ความสามารถของชุมชน เมือง รัฐ ประเทศหรือภูมิภาคหนึ่ง ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้น ๆ ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยต่าง ๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของซึ่งเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลนั้นคือ ความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อนมีความเป็นอยู่อย่างประมาณตนตามฐานะตามอัตภาพและที่สำคัญไม่หลงไหลไปตามกระแสของวัตถุนิยมมีมิตรภาพไม่พัวพันการอยู่กับสิ่งใดหากกล่าวโดยสรุปก็คือ หันกลับมายึดเส้นทางสายกลางในการดำรงชีวิต

ณรงค์ โชควัฒนา (2542: 16-17) กล่าวว่าเศรษฐกิจพอเพียงหมายถึง การพัฒนาอย่างบูรณาการโดยไม่มองเฉพาะเศรษฐกิจอย่างเดียวต้องมองสังคมและสิ่งแวดล้อมพร้อม ๆ ไปด้วยการพัฒนา โดยการพัฒนาต้องมองรอบด้านเรียกว่าบูรณาการและพึ่งตนเองพึ่งเงินออมสติปัญญาและการตลาด

โดยอาศัยปัจจัยในการพัฒนาคือ คนและเป้าหมายของคนก็คือ อยู่ดีกินดี มีสุขทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญาคุณธรรมเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ดี ในปีเดียวกัน (ประเวศ วะสี, 2542: 4-6) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่าเศรษฐกิจพอเพียงหมายถึง การมีความพอเพียงอย่างน้อย 7 ประการ ดังนี้

1. พอเพียงสำหรับทุกคนทุกครอบครัวไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทิ้งกัน
2. จิตใจพอเพียงทำให้รักและเอื้ออาทรคนอื่นได้คนที่ไม่พอจะรักคนอื่นไม่เป็น
3. สิ่งแวดล้อมพอเพียงการอนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อมจะทำให้ยังชีพและทำมาหากินได้ เช่นการทำเกษตรแบบผสมผสานซึ่งได้ทั้งอาหารได้ทั้งสิ่งแวดล้อมและได้ทั้งเงิน
4. ชุมชนเข้มแข็งพอเพียงการรวมตัวกันเป็นชุมชนที่เข้มแข็งทำให้สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ เช่น ปัญหาสังคมปัญหาความยากจนหรือปัญหาสิ่งแวดล้อม
5. ปัญญาพอเพียงมีการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติและปรับตัวได้อย่างต่อเนื่อง
6. อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียงวัฒนธรรมหมายถึงวิถีชีวิตของกลุ่มคนที่สัมพันธ์อยู่กับสิ่งแวดล้อมที่หลากหลายดังนั้นเศรษฐกิจจึงควรสัมพันธ์และเติบโตขึ้นจากรากฐานทางวัฒนธรรมจึงจะมั่นคงและ
7. มีความมั่นคงพอเพียงไม่ใช่ুবวาบเดียวจนเดียวรวบแบบกะทันหันปรับตัวไม่ทัน แต่เศรษฐกิจพอเพียงที่มั่นคงจะทำให้สุขภาพจิตดีเมื่อทุกอย่างพอเพียงก็เกิดความสมดุลความสมดุลคือความปกติและยั่งยืนคำว่าเศรษฐกิจเป็นคำที่มีความหมายที่ดีหมายถึง ความเจริญที่เชื่อมโยงกายใจ สังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมเข้าด้วยกันแต่ได้มีการนำเอาเศรษฐกิจไปใช้ในลักษณะแบบแยกส่วนซึ่งหมายถึง การแสวงหาเงินเท่านั้นเมื่อแยกส่วนก็ทำลายส่วนอื่น ๆ จนเสียความสมดุลและเกิดเป็นวิกฤต

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2548: 4-5) ได้ประมวลและกลั่นกรองพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงว่า เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำหลักวิชาต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอนและขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานทางจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักวิชาการและนักธุรกิจในทุกกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและ

ความรอบคอบเพื่อให้เกิดความสมดุลและความพร้อมต่อการรองรับความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุดิบสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี โดยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรนั้น ประกอบด้วย กรอบแนวคิด คุณลักษณะ ค่านิยม เงื่อนไข แนวทางปฏิบัติและผลที่คาดว่าจะได้รับดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550: 8-12)

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและเป็น การมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤติเพื่อ ความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. ค่านิยม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อม ๆ กัน ดังนี้

3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณมีหลักของ ความพอประมาณ (พอดี) 5 ประการจากข้อสรุปของสภาพพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดังนี้

3.1.1 พอดีด้านจิตใจคือ เข้มแข็งมีจิตสำนึกที่ดีเอื้ออาทรประนีประนอมนึกถึง ประโยชน์ส่วนรวม

3.1.2 พอดีด้านสังคมคือ ช่วยเหลือเกื้อกูล รู้รักสามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ ครอบครัวและชุมชน

3.1.3 พอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมคือ รู้จักใช้และจัดการอย่าง ฉลาดและรอบคอบและเกิดความยั่งยืนสูงสุด

3.1.4 พอดีด้านเทคโนโลยีคือ รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและสอดคล้องต่อ ความต้องการเป็นประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมและพัฒนาจากภูมิปัญญา ชาวบ้านก่อน

3.1.5 พอดีด้านเศรษฐกิจคือ เพิ่มรายได้ลดรายจ่าย ดำรงชีวิตอย่างพอควร พออยู่ พอกิน สมควรตามอัตภาพและฐานะของตน

3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้อง เป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น จากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบมีหลักของความมีเหตุผลดังนี้

3.2.1 ยึดความประหยัดตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้านลดความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีพ

3.2.2 ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง สุจริตแม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพ

3.2.3 ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันในทางการค้าขาย ประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง

3.2.4 ไม่หยุดนิ่งที่หาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยาก

3.2.5 ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดเลิก สิ่งชั่วกิเลสให้หมดสิ้นไปไม่ก่อความชั่วให้เป็นเครื่องทำลายตนเองทำลายผู้อื่น พยายามเพิ่มพูนรักษาความดีที่มีอยู่ให้งอกงามสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกลเป็นหลักของการมีภูมิคุ้มกันดังนี้

3.3.1 มีความรู้ รอบคอบและระมัดระวัง

3.3.2 มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต ขยัน อดทนและแบ่งปัน

4. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

4.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

4.2 เงื่อนไขคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วยมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภ ไม่ตระหนี่

5. แนวทางปฏิบัติและผลที่คาดว่าจะได้รับจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

สรุปว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงคือ วิธีรู้ วิธีคิดและวิธีปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนของทุกคน ทุกอาชีพ ทุกชุมชนเพื่อความอยู่ดีมีสุขร่วมกันของคนเรียกคืนความดีงามที่เราเคยมีอยู่กลับมาและค้นหาทางเดินที่ถูกต้องกันใหม่ โดยการศึกษาให้มีความรู้จริงในสิ่งที่มีสิ่งที่ทำให้มีคุณธรรมคือ ความขยัน อดทนซื่อสัตย์ สุจริต มีความรู้ ความคิดและการกระทำที่พอประมาณพอดี มีเหตุมีผลมีการระวังตน ไม่ประมาท รู้จักระวังภัยในชีวิต การรู้ การคิด โดยสรุปแนวทางได้ ดังนี้

1. ให้ทุกคน ทุกชุมชนดำเนินชีวิตไปในทางสายกลางซึ่งเป็นแนวทางที่ปราชญ์ทั้งหลาย สอนกันมานาน เช่นพระพุทธเจ้าก็สอนเรื่องนี้ที่เรียกว่า มัชฌิมาปฏิปทาหรือมัชฌนธรรม คือ มรรคมีองค์ 8 มีสัมมาทิฐิ คือความเห็นถูกเห็นชอบ เป็นต้น

2. หลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ พอดี ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันผลกระทบทั้งจากภายนอกและภายใน
3. เป้าประสงค์คือ ให้เกิดความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากภายนอกได้เป็นอย่างดี
4. เงื่อนไข
 - 4.1 จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม
 - 4.2 ดำเนินชีวิตด้วยความอดทนมีความเพียรมีสติและความรอบคอบ
 - 4.3 จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน

นโยบายขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

การดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาพระราชทาน “เศรษฐกิจพอเพียง” สู่สถานศึกษากระทรวงศึกษาธิการได้เริ่มโครงการขับเคลื่อนตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2549 โดยร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนโดยได้ดำเนินการใน 3 ระดับ ดังนี้

1. ระดับชาติ

กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 – ฉบับที่ 12 โดยผ่านการศึกษา 3 รูปแบบ

1.1 การศึกษาในระบบผ่านองค์กรหลักของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่

- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

1.2 การศึกษานอกระบบผ่านองค์กรหลักของกระทรวงศึกษาธิการได้แก่สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักบริหารการศึกษานอกโรงเรียน (กศน.)

1.3 การศึกษาตามอัธยาศัย ผ่านองค์กรหลักของกระทรวงศึกษาธิการได้แก่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาโดยสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ซึ่งมีกลุ่มพัฒนาตามภูมิปัญญาและการท่องเที่ยวเป็นผู้รับผิดชอบในส่วนครุภูมิปัญญาไทยที่ถ่ายทอดความรู้ผ่านศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทยในทุกภูมิภาค

2. ระดับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

ในการบริหารประเทศของคณะรัฐมนตรีทุกคณะจะต้องบริหารงานโดยยึดนโยบายแห่งรัฐที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฯ และนโยบายของคณะรัฐมนตรี (นโยบายรัฐบาล) ที่แถลงต่อรัฐสภาเป็นทิศทางสำคัญของการบริหารประเทศในส่วนของปรัชญาพระราชทาน “เศรษฐกิจพอเพียง” สำนักงานเลขาธิการสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2561 - 2564) ด้านการพัฒนาการศึกษาเพื่อความมั่นคง

2.1 พัฒนาการศึกษาเพื่อความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยน้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เป็นหลักในการดำเนินการ

2.2 เฝ้าระวังภัยทุกรูปแบบที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ครูและสถานศึกษาโดยเฉพาะภัยจากยาเสพติด อาชญากรรมทางไซเบอร์ การค้ามนุษย์

2.3 ส่งเสริมให้ใช้ภาษาท้องถิ่นร่วมกับภาษาไทยเป็นสื่อการจัดการเรียนการสอนในพื้นที่ที่ใช้ภาษาอย่างหลากหลาย เพื่อวางรากฐานให้ผู้เรียนมีการพัฒนาด้านการคิดวิเคราะห์ รวมทั้งมีทักษะการสื่อสารและใช้ภาษาที่สามในการต่อยอดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ปลูกฝังผู้เรียนให้มีหลักคิดที่ถูกต้องด้านคุณธรรม จริยธรรมและเป็นผู้มีความพอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา โดยใช้กระบวนการลูกเสือและยุวกาชาด

3. ระดับปฏิบัติการ

จากนโยบายดังกล่าว ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาจึงเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงในระดับปฏิบัติการในการขับเคลื่อนปรัชญาพระราชทาน “เศรษฐกิจพอเพียง” สู่สถานศึกษาโดยตรงซึ่งจะมีคณะกรรมการด้านการติดตามประเมินผลโดยมีหัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อสรุปผลการดำเนินงานรวบรวมเพื่อถวายรายงานแด่องค์พระบาทสมเด็จพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษาต่อไปแนวคิดของคณะทำงานบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนในการนำปรัชญาพระราชทาน “เศรษฐกิจพอเพียง” ไปสู่การปฏิบัติเน้นใน 3 ประเด็นหลัก

หนึ่ง การจัดทำหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง

สอง การจัดทำหน่วยการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

สาม การจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนในทุกระดับ

สำหรับการจัดการเรียนรู้ปรัชญาพระราชทาน “เศรษฐกิจพอเพียง” สู่สถานศึกษานั้น คณะทำงานบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนเน้นการจัดการเรียนรู้บูรณาการในสองลักษณะ

หนึ่ง การบูรณาการแบบวิทยาการ

สอง การบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ (ถวัลย์ มาศจรัส, 2550: 13-20)

การจัดการเรียนการสอน

1. ความสำคัญของการสอน

จำเนียร ศิลปะวานิช (2538: 121) ได้สรุปความหมายของการสอนไว้ดังนี้ การสอนคือ กระบวนการที่ครูพยายามสร้างความสัมพันธ์กับนักเรียนในอันที่จะแนะนำให้นักเรียนได้มีกิจกรรม การแก้ปัญหาทั้งเป็นกลุ่มและรายบุคคล โดยการใช้เทคนิคที่แตกต่างกันไปตามความเหมาะสมของเด็กและสถานการณ์โดยทั่วไป ในปัจจุบันนี้การสอนมีขอบเขตกว้างขวางมาก ครอบคลุมเอาการสร้าง สถานการณ์การเรียนให้เกิดขึ้น การช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคลและการประเมินผลรวมทั้ง การปรับปรุงการสอนด้วย การสอนจึงเป็นภารกิจที่ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์มากจึงจะสามารถ ก่อให้เกิดประสบการณ์ที่มีความหมายต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน ผลของการสอน จะต้องเป็นเชื้อหรือชนวนที่ทำให้นักเรียนได้ใฝ่รู้และศึกษาหาความรู้ไปชั่วชีวิตอีกด้วย

ประกอบ ประพันธ์วิทยา (2527 อ้างใน ยุทธพงษ์ ไกยวรรณ, 2541: 61) ได้สรุปความหมายของการสอนว่า การสอนคือ การจัดสภาพการณ์ สถานการณ์หรือกิจกรรมอย่างมีจุดหมาย เพื่อช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์อันจะเป็นผลทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้โดยง่าย ทั้งยังส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เกิดความเจริญงอกงามในทุก ๆ ด้านทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันและสามารถ ปรับตัวเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม

สุรีพร เอี้ยวถาวร (2550: 10) กล่าวถึง หลักการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการดำเนินชีวิตแบบพึ่งตนเองอย่างมีความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง ผู้เรียนสามารถประยุกต์ความรู้ได้อย่างเหมาะสม ภายใต้คุณธรรม ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความพากเพียร เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม กระบวนการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประกอบไปด้วยขั้นตอนการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ระเบิดจากภายใน ศึกษาเงื่อนไขความรู้คุณธรรม นำสู่การปฏิบัติอย่างถูกต้องพร้อมปกป้องสังคม และระดมการตรวจสอบอย่างรอบคอบและพัฒนา

กระบวนการขั้นที่ 1 การระเบิดจากภายใน

การระเบิดจากภายในเป็นการเสริมสร้างพลังผลักดันภายในจิตใจของผู้เรียนที่มุ่งมั่นจะเรียนอย่างถูกต้องและรอบคอบ โดยพิจารณาจากความพอประมาณ ความมีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยมีแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

1. จัดสภาพการณ์หรือส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตนเองและสภาพแวดล้อมอย่างถ่องแท้
2. สร้างความตระหนักในคุณค่าของสิ่งที่จะเรียนรู้
3. กำหนดหมายของการเรียนรู้ตามสภาพความพอเพียงอย่างมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

กระบวนการขั้นที่ 2 ศึกษาเงื่อนไขความรู้คู่คุณธรรม

การศึกษาในเงื่อนไขความรู้คู่คุณธรรม หมายถึง การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสวงหาองค์ความรู้จากการเรียนรู้ ความคิดของผู้อื่นหรือจากการลงมือปฏิบัติหรือจากการพินิจพิจารณาอย่างไตร่ตรอง โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวมอย่างยั่งยืน โดยมีแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

1. เรียนรู้จากความรู้ ความคิดของผู้อื่น
2. เรียนรู้จากการปฏิบัติด้วยตนเอง
3. เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างพินิจพิเคราะห์

กระบวนการขั้นที่ 3 นำสู่การปฏิบัติอย่างถูกต้องพร้อมปกป้องสังคม

การนำสู่การปฏิบัติอย่างถูกต้อง ปกป้องสังคม หมายถึง การส่งเสริมให้ผู้เรียนนำผลการเรียนรู้ไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง คำนึงต่อสังคมและส่วนรวม โดยมีแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

1. วิเคราะห์ความจำเป็นของสิ่งที่เกี่ยวข้องหรือความต้องการ
2. ทบทวนความรู้ เลือกและปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่สังคม
3. มีคุณธรรม อดทน ซื่อสัตย์ พากเพียร ใฝ่งานสำเร็จ

กระบวนการขั้นที่ 4 ระดมตรวจสอบอย่างรอบคอบและพัฒนา

ระดมตรวจสอบอย่างรอบคอบและพัฒนา หมายถึง การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีความเชื่อ ความรู้ทั้งหมดย่อมมีการเปลี่ยนแปลงหรือค้นพบใหม่ ๆ อยู่เสมอ ฉะนั้นการตรวจสอบความรู้จึงเป็นเรื่องที่สามารถกระทำได้โดยการรับฟัง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็นร่วมกันในการพิจารณาตรวจสอบแก้ไขความรู้ให้ถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสมเป็นที่เชื่อถือ สอดคล้องกับสถานการณ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยมีแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

1. จัดสถานการณ์ให้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้
2. ส่งเสริมให้มีการนำเสนอผลงาน

3. วิเคราะห์ประเมินผลร่วมกัน

4. ปรับปรุงและเผยแพร่ผลงาน

ดังนั้น การสอนคือ การกระทำและการดำเนินการด้านต่าง ๆ ของครูซึ่งประกอบด้วย การ สร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียน กระบวนการตัดสินใจและการวางแผนก่อนสอน ซึ่งได้แก่ การวางแผนการสอน การจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ การจัดสภาพการณ์และการสนับสนุน ให้ผู้เรียนด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ในชีวิตประจำวันและอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม

หลักการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการดำเนินชีวิตแบบพึ่งตนเองอย่างมีความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน ที่ดีในตัวเอง ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ระเบิดจากภายใน ศึกษาเงื่อนไขความรู้คู่คุณธรรม นำสู่การปฏิบัติอย่างถูกต้องพร้อมปกป้องสังคมและระดมการตรวจสอบอย่างรอบคอบและพัฒนา

2. การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ มีผู้นำแนวคิดของนักการศึกษาที่ได้นำเสนอแนวทางการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ของครูในสถานศึกษา ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของคำว่าจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

สมศักดิ์ ภูวิภาคารวรรณ (2544: 1) กล่าวว่าจัดการเรียนรู้เน้นคำนึงถึงความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้มากที่สุด เน้นผู้เรียน สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองให้เรียนรู้จากประสบการณ์ในสภาพความเป็นจริง สามารถวิจัย เชิงปฏิบัติการสืบค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเองเป็นการพึ่งพาเพื่อให้เกิดลักษณะที่จะนำสิ่งที่เรียนรู้ไป ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันสามารถเข้าใจวิธีการเรียนรู้ของตนได้

ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง และคณะ (2545: 10-11) กล่าวว่าจัดการเรียนรู้หมายถึงการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธีการที่หลากหลายสอดคล้องกับความถนัด ความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดสาระที่จะเรียนรู้ ทำกิจกรรมและปฏิบัติจริงจนค้นพบข้อความรู้และวิธีการ ปฏิบัติด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2546: 1) กล่าวว่าการเรียนรู้จะต้องให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากสถานการณ์จริง เนื่องจากสถานการณ์จริงของผู้เรียนแต่ละคนก็ไม่เหมือนกันจึงจัดให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ กิจกรรมและการทำงานอันจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนครบทุกด้าน โดยจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย

ดังนั้น การจัดการเรียนรู้จึงเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูที่หลากหลายตาม ความสนใจและความแตกต่างของบุคคล เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์ในสภาพจริง

จนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองทำให้เกิดทักษะที่จะนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

3. หลักการจัดการเรียนรู้

ณัฐวดี กิจรุ่งเรือง และคณะ (2545: 12-13) ได้เสนอหลักการจัดการเรียนรู้ไว้ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาความสนใจและความต้องการของผู้เรียน (learner need and interest) เพื่อสามารถออกแบบการเรียนรู้ได้อย่างสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

2. การเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนของผู้เรียน (facilitator) เพื่อคอยช่วยเหลือแนะนำออกแบบกิจกรรมและแก้ไขข้อผิดพลาด ตลอดจนจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างสอดคล้องกับศักยภาพของตนเอง

3. การส่งเสริมให้ผู้เรียนพึ่งพาตนเองในการเรียนรู้ (autonomy) เพื่อสามารถนำความรู้และทักษะที่เกิดขึ้นจากวิธีการเรียนรู้ของตนเองไปใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตจริงได้ด้วยตนเองรวมทั้งการฝึกความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง

4. การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม (participation) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากบทบาทของผู้เรียนเองตั้งแต่มีส่วนร่วมในการกำหนดสาระที่จะเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างเต็มความสามารถ

5. การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นพบข้อความรู้ด้วยตนเอง (construction) เพื่อได้ข้อความรู้ที่เกิดจากการแสวงหาหรือปฏิบัติจนเข้าใจ จดจำได้จริงและสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ (comperation and Interaction) เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสพูดคุย ปฏิบัติ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับครูในแ่งมุมต่าง ๆ ทำให้มีความรู้และประสบการณ์กว้างขวางขึ้นและสอดคล้องกับลักษณะทางสังคมของมนุษย์

7. การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ประเมินการเรียนรู้ของตนเอง (self evaluation) เพื่อให้เข้าใจตนเองเกี่ยวกับข้อดีและข้อจำกัดและการพัฒนาการของตนเองเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขด้วยตนเอง

8. การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำความรู้ที่ค้นพบไปใช้ (application) เพื่อให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบประสิทธิภาพของข้อความรู้ที่ได้มาด้วยตนเองกับการนำไปใช้ในชีวิจริงทำให้เกิดความภาคภูมิใจและเป็นแรงเสริมให้อยากเรียนรู้ต่อไปนอกจากนี้การนำความรู้ไปใช้ในชีวิจริงจะมีความคงทนสูงสุดตามทฤษฎีกรวยประสบการณ์ (cone of experience)

กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2548: 25) ได้กล่าวถึงหลักการจัดการเรียนรู้คือ

1. หลักการมีส่วนร่วมต้องถือว่าผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ตั้งแต่การวางแผน การเตรียมการ การหาข้อมูล การจัดการ การดำเนินการตลอดการประเมินผล
2. หลักการประชาธิปไตย การเรียนรู้ในแนวนี้คือควรวัดหลักประชาธิปไตยเป็นสำคัญด้วยครูต้องเปิดใจให้กว้างขวางมองเห็นความสำคัญของผู้เรียนถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด
3. หลักกระบวนการเรียนที่มีความสุขต้องจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนอย่างมีชีวิตชีวามีความสุขสนุกสนานจากการเรียนไม่เบื่อหน่ายในการเรียน
4. หลักการเรียนรู้ที่มีความหมาย ทุกกระบวนการเรียนรู้จะต้องเน้นให้ผู้เรียนรู้สึกว่ามีความหมายมีคุณค่าต่อชีวิตจริงสามารถนำไปใช้ดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณค่า
5. หลักการสร้างองค์ความรู้เองต้องสร้างความรู้ใหม่ให้กับผู้เรียนว่าผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองความรู้สึกต่าง ๆ จะเกิดขึ้นได้โดยทำและปฏิบัติเองโดยครูเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก

ทิตินา แคมมณี (2550: 110-112) ได้เสนอหลักการจัดการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. แบบเน้นตัวผู้เรียน
 - 1.1 การจัดการเรียนการสอนตามเอกัตภาพ (individualized instruction)
 - 1.2 การจัดการเรียนรู้โดยผู้เรียนนำตนเอง (self- directed learning)
2. แบบเน้นความรู้ความสามารถ
 - 2.1 การจัดการเรียนรู้แบบรู้จริง (mastery learning)
 - 2.2 การจัดการเรียนการสอนแบบรับประกันผล (verification teaching)
 - 2.3 การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นมโนทัศน์ (concept-based instruction)
3. แบบเน้นประสบการณ์
 - 3.1 การจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ (experiential learning)
 - 3.2 การจัดการเรียนรู้แบบรับใช้สังคม (service learning)
 - 3.3 การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง (authentic learning)
4. แบบเน้นปัญหา
 - 4.1 การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (problem-based instruction)
 - 4.2 การจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงการเป็นหลัก (project-based instruction)
5. แบบเน้นทักษะกระบวนการ
 - 5.1 การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการสืบสอบ (inquiry-based Instruction)
 - 5.2 การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการคิด (think process-oriented instruction)

5.3 การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการกลุ่ม (group process-oriented instruction)

5.4 การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการวิจัย (research-based instruction)

5.5 การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง (self-learning process instruction)

6. แบบเน้นบูรณาการ

6.1 การบูรณาการแบบสอดแทรก (infusion)

6.2 การบูรณาการแบบขนาน (parallel)

6.3 การบูรณาการแบบสหวิทยาการ (multidiscipline)

6.4 การบูรณาการแบบข้ามวิชา (transdisciplinary)

4. ลักษณะการจัดการเรียนรู้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2543: 6-7) ได้เสนอหลักการจัดการเรียนรู้ควรมีคุณสมบัติ

1. ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ บทบาทของครูคือ ผู้สนับสนุน (supporter) และเป็นแหล่งความรู้ (resource person) ของผู้เรียน ผู้เรียนจะรับผิดชอบตั้งแต่เลือกและวางแผนสิ่งที่ตนจะเรียนหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือกและจะเริ่มต้นการเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยการศึกษาค้นคว้ารับผิดชอบการเรียนตลอดการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. เนื้อหาวิชามีความหมายและมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ปัจจัยสำคัญที่ต้องนำมาพิจารณาประกอบด้วยเนื้อหาวิชา ประสบการณ์เดิมและความต้องการของผู้เรียน การเรียนรู้ที่สำคัญและมีความหมายจึงขึ้นอยู่กับ “สิ่งที่สอน (เนื้อหา) และวิธีที่ใช้สอน (เทคนิคการสอน)”

3. การเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จหากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนผู้เรียนจะได้รับความสนุกสนานจากการเรียนหากได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ได้ทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ได้ค้นพบคำถามและคำตอบใหม่ ๆ สิ่งใหม่ ๆ และความสามารถในเรื่องใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งการบรรลุผลสำเร็จของงานที่พวกเขาเริ่มด้วยกัน

4. สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียนการปฏิสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มจะช่วยส่งเสริมความเจริญงอกงามการพัฒนาความเป็นผู้ใหญ่ การปรับปรุงการทำงานและการจัดการชีวิตของแต่ละบุคคล สัมพันธภาพที่เท่าเทียมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่มจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันของผู้เรียน

5. ครูคือผู้อำนวยความสะดวกและเป็นแหล่งความรู้ ในการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูจะต้องมีความสามารถจะค้นพบความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน

เป็นแหล่งความรู้ที่ทรงคุณค่าของผู้เรียนและสามารถค้นคว้าหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน สิ่งสำคัญที่สุดคือ ความเต็มใจของครูที่จะช่วยเหลือโดยไม่มีเงื่อนไข ครูจะให้ทุกอย่างแก่ผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นความเชี่ยวชาญ ความรู้ เจตคติและการฝึกฝนโดยผู้เรียนมีอิสระที่จะรับหรือไม่รับการให้นั้นก็ได

6. ผู้เรียนมีโอกาสเห็นตัวเองในแง่มุมที่แตกต่างจากเดิม ผู้เรียนจะมีความมั่นใจในตนเอง และควบคุมตนเองได้มากขึ้น สามารถทำในสิ่งที่อยากทำมีวุฒิภาวะมากขึ้น ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมและมีส่วนร่วมกับเหตุการณ์ต่าง ๆ มากขึ้น

7. การศึกษา คือการพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนหลาย ๆ ด้านพร้อมกันไป การเรียนรู้ เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาผู้เรียนหลาย ๆ ด้าน ด้านคุณลักษณะ ด้านความรู้ ด้านความคิด ด้านการปฏิบัติและด้านอารมณ์ ความรู้สึกละได้รับการพัฒนาพร้อม ๆ กัน

สมศักดิ์ ภาวิภาคารวรรณ (2544: 1-2) ได้กล่าวถึงหลักการจัดการเรียนรู้คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องคำนึงถึง

1. ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน (learner's need and interests) เป็นสำคัญ
2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม (participation) ในการเรียนรู้ให้มากที่สุด
3. เน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง (constructionism) คือให้สามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ในสภาพความเป็นจริง (experiential learning) สามารถวิจัยเชิงปฏิบัติการ (action research) และสืบค้นหาความรู้ได้ด้วยตนเอง (inquiry)

4. เป็นการพึ่งตนเอง (autonomy) เพื่อให้เกิดทักษะที่จะนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและสามารถเข้าใจวิธีการเรียนรู้ของตนได้ (metacognition) คือ รู้วิธีคิดของตนเองและพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนวิธีคิดได้อย่างเหมาะสม ไม่เน้นที่การจดจำเพียงเนื้อหา

5. เน้นการประเมินตนเอง (self-evaluation) คือการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องจะช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจตนเองได้ชัดเจนยิ่งขึ้น รู้จุดเด่น จุดด้อยและพร้อมที่จะปรับปรุงหรือพัฒนาตนเองให้เหมาะสม การประเมินส่วนนี้เป็นการประเมินตามสภาพจริงและใช้แฟ้มสะสมผลงานเข้าช่วย

6. เน้นความร่วมมือ (cooperation) ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวัน ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง วิธีการหนึ่งที่ใช้ก็คือการเรียนแบบร่วมมือในแบบต่าง ๆ

7. เน้นรูปแบบการเรียนรู้ (learning style) ซึ่งอาจจัดได้ทั้งในรูปแบบเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล ฉะนั้นลักษณะการเรียนรู้จึงเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นตัวผู้เรียน พัฒนาความรู้ ความสามารถ ก่อให้เกิดประสบการณ์ มีทักษะในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างมีความสุข

ปริญานุช พิบูลสรารุจ (2549: 4) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1. มีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.1 มีความรู้ ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและความเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจ สถานการณ์สังคม สิ่งแวดล้อม

1.2 มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3 เห็นประโยชน์และความสำคัญในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม

2. มีความรู้ที่ถูกต้องและทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.1 มีศักยภาพและทางเลือกในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพเพื่อให้พึ่งตนเองได้ระดับหนึ่ง

2.2 อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสงบสุข รู้รักสามัคคี ไม่เบียดเบียน แบ่งปัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

2.3 ใช้พื้นที่และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน

2.4 สืบสานวัฒนธรรม ศิลปะ ประเพณี ประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญา ภูมิใจในความเป็นไทย

3. มีค่านิยมและปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.1 รู้จักประมาณตน รู้จักศักยภาพของตน ใช้ชีวิตบนพื้นฐานความเป็นจริงอย่างเป็นเหตุเป็นผล

3.2 ดำเนินชีวิตโดยใช้สติปัญญา ความรอบรู้ ความรอบคอบ ไม่ประมาท

3.3 มีคุณธรรมเป็นพื้นฐานของจิตใจ รู้จักผิดชอบชั่วดี ไม่ทำความชั่ว สังเกตความดี มีวินัยและความรับผิดชอบ

5. การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน

สำลี รักสุothi และคณะ (2544: 18-27) ได้เสนอหลักการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตรแบบบูรณาการ ดังนี้

1. จัดกิจกรรมที่ใช้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทุกด้าน ได้แก่ ร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์

2. ยึดการบูรณาการวิชาเป็นสำคัญโดยการบูรณาการทั้งภายในวิชาเดียวกันหรือระหว่างวิชาเชื่อมโยงหรือบูรณาการเข้าด้วยกันให้เป็นความรู้แบบองค์รวม

3. ยึดกลุ่มเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญโดยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่มปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

4. ยึดการค้นพบด้วยตนเองเป็นสำคัญ

5. เน้นกระบวนการควบคุมไปกับผลงานโดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนวิเคราะห์ถึงกระบวนการต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดผลงานโดยคำนึงถึงประสิทธิภาพของงานด้วย
6. เน้นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติจริงและการติดตามผลการปฏิบัติของผู้เรียน
7. เน้นการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมาย
8. เน้นการเป็นคนดีและมีคุณค่าต่อสังคม ประเทศชาติ เห็นคุณค่าของสรรพสิ่งหรือส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานให้คนไทยใช้เป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตเพื่อให้เกิดสมดุลในชีวิตครอบครัว โรงเรียน ประเทศ โดยตั้งสมมติฐานที่ว่า ทุกสิ่งอนิจจัง ทุกสิ่งเปลี่ยนแปลงทั้งปัจจัยที่เปลี่ยนแปลงมาจากภายนอกกับภายในประเทศ นอกโรงเรียนกับในโรงเรียน นอกครอบครัวและในครอบครัว ดังที่ เกษม วัฒนชัย (2548: 1) กล่าวว่า “เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงจะมีผลกระทบ 4 ด้าน คือด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม ผลกระทบทางวัตถุอาจจะหมายถึงทางเศรษฐกิจทางการเงินผลกระทบทางสังคมให้นึกถึงความเข้มแข็งของโรงเรียนที่ไม่มีเด็กติดสารเสพติดเลย หมายถึง โรงเรียนที่มีคุณภาพสังคมของโรงเรียนเข้มแข็งหรือพูดถึงครอบครัวครูที่ไม่มีหนี้ก็หมายถึง ว่าสังคมครอบครัวเข้มแข็งส่วนผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจนก็คือเรื่องความสะอาด ความมีวินัยและผลกระทบทางวัฒนธรรมคือวัฒนธรรมจากนอกประเทศที่เข้ามาทำลายวัฒนธรรมไทยจึงต้องรักษาวัฒนธรรมของเราให้เข้มแข็ง”

สุชาติ นันทะไชย (2548) ได้กล่าวถึงแนวการจัดการศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า “กระบวนการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนเป็นการเริ่มต้นวางรากฐานและเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้จะก้าวไปสู่การดำรงและพัฒนาชีวิตของเด็กและเยาวชนให้มีความมั่นคงและยั่งยืนโดยสมดุล สอดคล้องกลมกลืนกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมไทย” แนวการจัดการศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถดำเนินการได้ดังนี้

1. การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในการเรียนรู้ “มีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมทางโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้เรียนอย่างมีความสุข มุ่งเน้นการเรียนการสอนตามธรรมชาติให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงและปลูกฝังเรื่องความสะอาด ความมีวินัย เอื้อเพื่อ เพื่อแผ่มีความรักสามัคคีรวมทั้งการจัดให้โรงเรียนมีความร่มรื่นมีต้นไม้ แหล่งน้ำ บ่อน้ำ ไล่ฝุ่น

ไม่ล้มเหลว การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ ดังต่อไปนี้

1.1 การจัดสภาพแวดล้อมทั่วไปทางกายภาพประกอบด้วยอาคารสถานที่ ห้องเรียน สถานที่อำนวยความสะดวกอื่น ๆ จัดให้มีความเป็นธรรมชาติที่ผสมกลมกลืนกับความทันสมัยและความเป็นไปของท้องถิ่นอันเป็นแนวทางการปลูกฝังและส่งเสริมคุณลักษณะนิสัยศรัทธาในค่านิยมความเหมาะสมกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม สุนทรียภาพ ความสะอาด ความมีระเบียบวินัย ซึ่งเป็นพื้นฐานการนำไปสู่ค่านิยมการรู้จักที่จะใฝ่หาความรู้เพื่อระวังรักษาและพัฒนาให้สิ่งแวดล้อมที่รักนั้นอยู่ในสภาพที่ดีไปยาวนาน

1.2 การสร้างบรรยากาศในการเรียน การจัดบรรยากาศในการเรียนที่ดีมีความสุข สนุกสนานครุ นักเรียนมีรอยยิ้มและเสียงหัวเราะเป็นบรรยากาศที่ผ่อนคลายไม่ตึงเครียดจะนำไปสู่บรรยากาศของความรัก ความอบอุ่น ความศรัทธา ความไว้วางใจ ความเชื่อมั่นสร้างเสริมปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียนในชั้นเรียนด้วยหลักการได้รับการยอมรับการยกย่อง ชมเชย การเปิดโอกาส การมีส่วนร่วม ความสามัคคี ความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อกลุ่ม ความเอื้ออาทร ความซื่อสัตย์ ความพากเพียร ความอดทนและที่สำคัญยิ่งคือบรรยากาศที่ส่งเสริมปัญญาด้วยการกระตุ้น กระบวนการคิด การรับ/แลกเปลี่ยน/เลือกแนวทางการตัดสินใจประนีประนอมในกลุ่มที่หลากหลาย การใช้เหตุผลแทนอารมณ์ การคำนึงถึงผลที่ติดตามมา การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีเช่นนี้จะนำไปสู่การสร้างฐานนิสัยให้คุ้นเคยกับค่านิยมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. การจัดการเรียนการสอนการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่กระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนสามารถดำเนินการได้ ดังนี้

2.1 การจัดหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอันได้แก่

2.2.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

2.2.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

2.2.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นทั้งในโอกาสอันใกล้และไกล

2.2.4 ค่านิยมการมีความรู้คู่คุณธรรม

2.2 การจัดหน่วยการเรียนรู้สถานศึกษา สถานศึกษาสามารถบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ประกอบด้วย 3 ท่วง 2 เงื่อนไขเข้าไปในหน่วยการเรียนรู้ทุกชั้นและทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้เฉพาะเรื่อง เช่น หน่วยการเรียนรู้ “การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง” เพิ่มไว้ในกลุ่มการพัฒนาผู้เรียนในทุกระดับชั้นแต่สิ่งที่สำคัญที่สุดคือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัยวุฒิ ประสบการณ์และสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนโดยคำนึงถึงภูมิสังคมในแต่ละท้องถิ่นและนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นกรอบแนวคิดในการจัดกิจกรรม รูปแบบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อาจเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงานซึ่งเป็นการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและอยู่บนพื้นฐานของการเรียนรู้สภาพจริงในท้องถิ่นอาจเป็นลักษณะโครงงานประเภทสำรวจรวบรวมข้อมูลหรือปัญหาที่มีอยู่ในชุมชน เช่น การสำรวจปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน โครงงานประเภททดลอง เช่น การทำสบู่จากสมุนไพรไทย โครงงานประเภทสิ่งประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละโครงงานครูควรกระตุ้นให้นักเรียนนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นการคิดหรือเป็นหลักการพิจารณาเพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ในการปฏิบัติทั้งในลักษณะเป็นรายบุคคล เป็นกลุ่มสมาชิก เพื่อนกลุ่มสมาชิก ครอบครัว การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวสถานศึกษาควรประสานร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่นและสังคมในทุกระดับในการจัดการเรียนรู้จากสภาพจริงที่เป็นอยู่โดยการเรียนรู้อาจเกิดจากการศึกษาแบบอย่างที่มีอยู่แล้วหรือเกิดจากการระดมความคิดร่วมกันระหว่างครูนักเรียน ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกันพัฒนาโครงการต่าง ๆ ที่สอดคล้องเหมาะสมกับภูมิสังคมของโรงเรียนชุมชนโดยเชื่อมโยงกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้กระบวนการจัดการเรียนรู้ควรเริ่มต้นจากการปลูกฝังให้นักเรียนคิดเหตุผลของตนเอง แลกเปลี่ยนการเรียนรู้และรับเหตุผลจากผู้อื่นกระบวนการคิดเชิงวิจารณ์ญาณซึ่งจะเป็นการปลูกฝังคุณลักษณะของการคิดวินิจฉัย วิเคราะห์สถานการณ์ด้วยเหตุด้วยผล การรู้จักไตร่ตรอง ความรอบคอบ ความระมัดระวัง อันจะเป็นพื้นฐานนำไปสู่การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การปลูกฝังการรู้จักพึ่งพาตนเองในเบื้องต้นโดยอาศัยหลักการความรู้ควบคู่ไปกับคุณธรรม ความซื่อสัตย์ ความเพียรและใช้ปัญญาในการพิจารณาสิ่งต่าง ๆ อย่างพอดี

2.3 การจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สร้างเสริมคุณธรรมเพื่อปลูกฝังและสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลักษณะกิจกรรมควรเป็นกิจกรรมที่กระทำเพื่อปลูกฝังให้ซึมซับกับลักษณะนิสัยของความพอเพียง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การคิดใคร่ครวญถึงผลที่เกิดจากการกระทำต่าง ๆ ความซื่อสัตย์ ความ پاکเพียรพยายาม ความอดทน ความรอบรู้ ความรอบคอบ ความระมัดระวัง ความรักในสิ่งแวดล้อมและท้องถิ่น ฯลฯ การสร้างเสริมคุณลักษณะดังกล่าวเป็นการสร้างพื้นฐานจิตใจให้คุ้นเคยกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ข้อมูลสารสนเทศควรมีทิศทางที่แน่นอน ชัดเจน ว่าต้องการพัฒนาความสามารถของเด็กในเรื่องที่เกี่ยวกับสารสนเทศจนถึงขั้นของการมีทักษะเพื่อการนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและเป็นประโยชน์ต่อสังคมไทย โดยส่วนรวมเด็กไทยรวมถึงคนไทยทุกคนต้องได้รับการพัฒนาและเรียนรู้ร่วมกันในการรู้จักเลือกข้อมูลที่เป็นประโยชน์และสามารถพัฒนาได้ตามสภาพบรรยากาศแวดล้อมความพร้อมของสังคมไทยด้วยความพอดีมิใช่ลอกเลียนแบบรับเอามาใช้กับสังคมไทยอย่างไม่รู้เป้าหมายที่แท้จริงของวิทยาการนั้น ๆ แนวคิดการจัดการเรียนการสอนข้อมูลสารสนเทศดังกล่าวเป็นหลักการที่สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างชัดเจน ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนข้อมูลสารสนเทศเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนคุ้นเคยกับการรู้จักเลือก และรับข้อมูลที่เป็นประโยชน์และพัฒนาให้เป็นวิธีที่ใช้กับวิถีชีวิตในสังคมไทยได้อย่างพอดี

3. การพัฒนาบุคลากรเพื่อนำไปสู่การจัดการศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถดำเนินการได้ ดังนี้

3.1 สร้างความเข้าใจในหลักการแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่ผู้บริหาร ครู บุคลากรตลอดจนชุมชนด้วยการขอข้อมูลสารสนเทศ สื่อ สิ่งพิมพ์ ซีดีรอมหรือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาให้ความรู้

3.2 สร้างเครือข่ายกับโรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นโรงเรียนนำร่องเพื่อนำไปสู่การพัฒนาบุคลากรและแนวทางการจัดการศึกษา

3.3 จัดการศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีการจัดกิจกรรมโครงการตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.4 สถานศึกษาและชุมชนร่วมกันกำหนดคุณลักษณะสำคัญของผู้ที่ดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณลักษณะดังกล่าวกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียนและบุคลากรตลอดจนสมาชิกในชุมชน

4. การบริหารจัดการการดำเนินงานในการบริหารจัดการให้เป็นสถานศึกษาที่ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถดำเนินงานได้ดังนี้

4.1 กำหนดแนวคิดของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในวิสัยทัศน์ของโรงเรียน

4.2 จัดตั้งคณะกรรมการโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนที่รับผิดชอบ การพิจารณาดำเนินการจัดการเรียนการสอนเศรษฐกิจพอเพียงในรูปแบบต่าง ๆ

4.3 สำรวจสภาพปัจจุบันและปัญหาของโรงเรียนและชุมชนเพื่อกำหนดเป็นแผนงานโครงการและแผนปฏิบัติงานภายใต้กรอบแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.4 กำหนดนโยบายให้มีการดำเนินกิจกรรมโครงการต่าง ๆ โดยให้ผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

4.5 สนับสนุน ติดตาม ประเมินผลและพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยเน้นความมั่นคงและยั่งยืน

4.6 ประชาสัมพันธ์แนวคิดและเผยแพร่ผลงานให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบและมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

4.7 แสวงหาความร่วมมือ ความช่วยเหลือจากหน่วยงานในชุมชนและหน่วยงานอื่น ทั้งภาครัฐและเอกชน

จากแนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา ผู้บริหารการศึกษาคือ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้นำที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายและการประสานสัมพันธ์กับหน่วยต่าง ๆ ทุกภาคส่วนในการสนับสนุนในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาได้อย่างตรงเป้าหมาย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุภาพร ศรีมงคล (2555) ได้ศึกษาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ ด้านการบริหารจัดการได้แก่ คณะครูมีการจัดการทำแผนงาน/โครงการที่สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้นักเรียนสามารถนำหลักคิดมาใช้ในการทำงาน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนได้แก่ ครูจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนร่วมสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ได้แก่ นักเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาแหล่งเรียนรู้ ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้แก่ ครูให้นักเรียนร่วมกันวางแผนการจัดการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น โดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพและวุฒิการศึกษาโดยรวมและทุกรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เนตรนภา บุญเพียร (2556) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการเรียนการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดตราด ผลการวิจัยปรากฏว่า ระดับสภาพการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการเรียนการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ความมีเหตุผล ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 และด้านความพอประมาณ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามช่วงชั้นที่สอนประสบการณ์การสอน วุฒิการศึกษา

และสาขาวิชาเอกที่สำเร็จการศึกษาทั้งด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวไม่แตกต่างกันส่วนแนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการเรียนการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพมีศักยภาพในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน มุ่งให้ผู้เรียนเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจนนำไปปฏิบัติให้เกิดผลในการดำเนินชีวิต ส่งเสริมให้มีการนำสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ฝึกให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเองผ่านการทำโครงงานวิทยาศาสตร์ โดยมีการสอดแทรกปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและปลูกฝังให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสาธารณสมบัติของโรงเรียนเพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีและป้องกันความเสียหายให้กับโรงเรียน

ไพฑูรย์ ทองสุข (2556) ได้ศึกษาการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการปฏิบัติการสอนวิชาเกษตรของครูเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า ครูเกษตรทุกคนทราบและเคยอบรมในหัวข้อเรื่องเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งส่วนใหญ่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากโทรทัศน์และอินเทอร์เน็ต ครูเกษตรมีการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการปฏิบัติการสอนวิชาเกษตรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการปฏิบัติการสอนวิชาเกษตรอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตร ด้านคุณธรรมในการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตร ด้านความมีเหตุผลในการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตร ด้านภูมิคุ้มกันที่ดีในการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตรและด้านความพอประมาณในการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตร

พิพัฒน์ แก้วใส (2557) การนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตลาดกระบัง สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความคิดเห็นว่าการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ ครูมีการชี้แจงให้ความรู้ความเข้าใจและเห็นคุณค่าในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนความคิดเห็นของครูที่มีต่อปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนมีปัญหาร้อยละ 54.27 และความต้องการที่จะบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนมีความต้องการร้อยละ 94.87 ครูได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนและหน่วยงานราชการในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามกลุ่มสาระที่สอนและระดับชั้นที่สอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญในการเปรียบเทียบการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียน

การสอน จำแนกตามกลุ่มสาระที่สอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ จำแนกตามระดับชั้นที่สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

วรศรา เรียงเรียบ (2557) การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดสุโขทัย ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหาร และครูในสถานศึกษานำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในระดับมากทุกด้านคือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาและด้านผลลัพธ์ และภาพความสำเร็จ ของสถานศึกษาสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันผู้บริหารและครูในสถานศึกษามีการนำปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

ประวัตินาศน์ อภิชาติ (2560) การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ของครูในโรงเรียนโพธิสัมพันธ์พิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลวิจัยพบว่า สภาพการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูใน โรงเรียนโพธิสัมพันธ์พิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียน การสอนของครูในโรงเรียนโพธิสัมพันธ์พิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามวุฒิการศึกษาพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการเปรียบเทียบ การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนโพธิสัมพันธ์ พิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามประสบการณ์ใน การทำงาน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

วันชพร พรภิญโญยิ่ง (2561) แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน การบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ แนวทางในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารงานของโรงเรียนเอกชน ระดับ ประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโดยรวมและทุกด้านอยู่ใน ระดับมาก เปรียบเทียบแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียน เอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน เปรียบเทียบแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จำแนกตามประสบการณ์โดยรวมมีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัญหาสำคัญตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอนได้แก่ ด้านการสร้างความปลอดภัยและด้านการสร้างภูมิคุ้มกันในระยะสั้นเกี่ยวกับ ควรไตร่ตรองปัญหาอย่างละเอียดและเน้นการมีส่วนร่วมในการทำงาน ด้านการบริหารงาน

โดยใช้เหตุผลในประเด็นเกี่ยวกับควรมีการมอบหมายงานตามความรู้ความสามารถและแบ่งงานให้ตรงกับผู้รับผิดชอบหรือฝ่าย ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันในประเด็นเกี่ยวกับควรเน้นความถูกต้องและปฏิบัติตามระเบียบของทางโรงเรียน ด้านการบริหารงานบนฐานของความรู้ในประเด็นเกี่ยวกับควรมีการกระตุ้นบุคลากรให้ขยันแสวงหาความรู้ ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรมในประเด็นเกี่ยวกับผู้บริหารควรดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งที่จะการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครูไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนอ้อมกอดวิทยาคม อ่าเภออ้อมกอด จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจและศึกษาการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครู โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (mixmethod research) ผู้วิจัยได้วางแผนดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ประกอบด้วย สถานที่ดำเนินการวิจัย ประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ระยะเวลาในการวิจัยที่ใช้ในการวิจัย โดยได้กำหนดรายละเอียดของการวิจัยดังนี้

สถานที่ดำเนินงานวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยในพื้นที่โรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34

ประชากร

ประชากร (population) ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2563 จำนวน 63 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการวิจัยโดยใช้ แบบสอบถาม แบบทดสอบและแบบสังเกต

1. การใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการสอบถามข้อมูล จำนวนครูที่ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน
2. การใช้แบบทดสอบวัดความรู้เรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อวัดความรู้ของครูผู้สอนเรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. การใช้แบบสังเกต ผู้วิจัยได้ใช้การสังเกต 2 แบบ คือ
 - 3.1 การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (participant observation)

3.2 การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม (non-participant observation)

แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว, 2545) โดยเรียงลำดับจาก มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด ซึ่งการให้คะแนนแบบสอบถาม ผู้วิจัยให้ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการตรวจให้คะแนนแบบสอบถามดังนี้

ถ้าตอบว่า	มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
ถ้าตอบว่า	มาก	ให้	4	คะแนน
ถ้าตอบว่า	ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ถ้าตอบว่า	น้อย	ให้	2	คะแนน
ถ้าตอบว่า	น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาจากการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เป็นการเก็บข้อมูลจากการสอบถาม การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา โดยจัดเก็บข้อมูลทั่วไปและสภาพปัญหาในการดำเนินงาน/กิจกรรมของโรงเรียนอมก๋อยวิทยาคม อําเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ดำเนินการการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่ทำการศึกษาได้แก่ รวบรวมเอกสารรายงาน เอกสารงานวิจัยและการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งดำเนินการโดยผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าจากห้องสมุด สืบค้นทางอินเทอร์เน็ต และจากข้อมูล หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบแบบสอบถามพร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมารวบรวมและจัดเก็บข้อมูล

2. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยได้วิเคราะห์เนื้อหา ดังต่อไปนี้

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน วุฒิการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน จำแนกกลุ่มสาระการเรียนรู้และการเข้ารับการอบรม คำนวณโดยใช้ค่าสถิติพื้นฐานคือ ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าร้อยละ (percentage)

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของครูโรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐานคือ ค่าร้อยละ (percentage)

2.3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐานคือ ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าร้อยละ (percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายตามรายละเอียดดังนี้

ผู้วิจัยได้กำหนดช่วงคะแนนเฉลี่ยเพื่อใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานการพิจารณาระดับความคิดเห็นของครู กำหนดขนาดชั้นจากระดับความคิดเห็นที่มีค่าวัด 5 ระดับ

ช่วงคะแนน	หมายถึง	ระดับความคิดเห็น
4.21-5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
3.41-4.20	หมายถึง	ระดับมาก
2.61-3.40	หมายถึง	ระดับปานกลาง
1.81-2.60	หมายถึง	ระดับน้อย
1.00-1.80	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนนอมก๋อยวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาไว้ดังนี้ ข้อที่ 1) เพื่อศึกษาความรู้ ความเข้าใจการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนนอมก๋อยวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ข้อที่ 2) เพื่อศึกษาการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนนอมก๋อยวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ดังนั้นการศึกษานำเสนอผลการวิจัยแยกออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 3 การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของครู

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรค การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของครู

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สภาพทั่วไปของครูโรงเรียนนอมก๋อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย เพศ วุฒิการศึกษา การจำแนกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตำแหน่งปัจจุบัน การเข้ารับการอบรม อายุและประสบการณ์ในการทำงาน แสดงรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 เพศของครู โรงเรียนนอมก๋อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	30	47.60
หญิง	33	52.40
รวม	63	100.00

จากตารางที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนอ้อมก้อยวิทยาคม อำเภออ้อมก้อย จังหวัด เชียงใหม่ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 52.40 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 47.60 จะเห็นได้ ว่าจำนวนของครูชายและครูหญิงมีอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน เนื่องจากการสอบบรรจุในอัตราครูผู้ช่วย ในแต่ละครั้งไม่ได้กำหนดเพศในการสอบ เกณฑ์ที่ใช้ในการสอบส่วนใหญ่คือ มีวุฒិการศึกษาปริญญาตรี ตรงตามสาขาที่เปิดสอบ โดยผู้ที่มีคะแนนสูงสุดจากการเรียงลำดับการสอบในแต่ละวิชาเอกมีสิทธิ์ เลือกลงไปดำรงตำแหน่งในโรงเรียนที่อัตรากำลังไม่เพียงพอ ทั้งนี้โรงเรียนจะเป็นผู้ดำเนินการขอ อัตรากำลังจากเขตพื้นที่เพื่อขอทดแทนครูที่ย้ายกลับภูมิลำเนา การเกษียณอายุราชการจึงทำให้ อัตรากำลังของโรงเรียนในแต่ละแห่งไม่เท่ากัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาดของสถานศึกษาและเกณฑ์ อัตรากำลัง

ตารางที่ 2 วุฒิการศึกษาของครู โรงเรียนอ้อมก้อยวิทยาคม อำเภออ้อมก้อย จังหวัดเชียงใหม่

วุฒิการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ปริญญาตรี	38	60.32
ปริญญาโท	25	39.68
ปริญญาเอก	-	-
รวม	63	100.00

จากตารางที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านวุฒิการศึกษาของครูโรงเรียนอ้อมก้อยวิทยาคม อำเภออ้อมก้อย จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาคือ ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 60.32 เนื่องจาก เป็นครูที่เข้ารับราชการในตำแหน่งครูผู้ช่วยโดยต้องมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปและยังพบว่า วุฒิการศึกษา ระดับปริญญาโทมีจำนวนรองลงมาคือ คิดเป็นร้อยละ 39.68 เนื่องด้วยเหตุผล ในการขอเลื่อนวิทยฐานะ ค่าตอบแทนและเพื่อลดระยะเวลาจากที่ต้องใช้เวลาในการเลื่อนวิทยฐานะ จากตำแหน่งครูผู้ช่วยไปเป็นครูชำนาญการ (คศ.2) ถึง 8 ปี ลดลงเหลือเพียง 6 ปี จึงทำให้ครู มีความสนใจที่จะศึกษาในระดับที่สูงขึ้นและพบว่าบางส่วนเรียนต่อระดับปริญญาโท ด้วยเหตุผลคือ นำมาใช้ในงานที่ตัวเองได้รับผิดชอบเช่น ด้านวัดผลประเมินผล ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการวิจัยและด้านการบริหารทางการศึกษาเพื่อนำไปประกอบ ในการสอบเพื่อเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น จากการวิจัยพบว่า แนวโน้มทางการศึกษาด้านปริญญาโท ของครูลดลง เนื่องด้วยมีการปรับเกณฑ์ในการเลื่อนวิทยฐานะใหม่และด้วยปัจจัยทางด้านงบประมาณ

เวลา ระยะทางและมาตรฐานทางการศึกษาที่ได้รับการรองรับจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)

ตารางที่ 3 การจำแนกกลุ่มสาระการเรียนรู้ของครู โรงเรียนอมก๋อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มสาระการเรียนรู้	จำนวน	ร้อยละ
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	12	19.05
คณิตศาสตร์	8	12.70
ศิลปะ	4	6.35
การงานอาชีพ	6	9.52
ภาษาไทย	8	12.70
ภาษาต่างประเทศ	11	17.46
สุขศึกษาและพลศึกษา	5	7.94
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	8	12.70
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (แนะแนว)	1	1.58
รวม	63	100.00

จากตารางที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ครูแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียนอมก๋อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่ปฏิบัติการสอนอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คิดเป็นร้อยละ 19.05 เนื่องด้วยมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้นำตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ของสาระเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) มาอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กรอบในการปรับปรุงคือ ให้มีองค์ความรู้ที่เป็นสากลเทียบเท่านานาชาติ ปรับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดให้มีความชัดเจน ลดความซ้ำซ้อน สอดคล้องและเชื่อมโยงกันภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้และระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตลอดจนเชื่อมโยงองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยีเข้าด้วยกัน จัดเรียงลำดับความยากง่ายของเนื้อหาในแต่ละระดับชั้นตามพัฒนาการแต่ละช่วงวัยให้มีความเชื่อมโยงความรู้และกระบวนการเรียนรู้ โดยให้เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ได้เพิ่มสาระเทคโนโลยีซึ่งประกอบด้วย การออกแบบเทคโนโลยีและวิทยาการคำนวณ ทั้งนี้เพื่อเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ บูรณาการสาระ

ทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับกระบวนการเชิงวิศวกรรมตามแนวคิดสะเต็มศึกษา
 เติมการออกแบบเทคโนโลยีและวิทยาการคำนวณได้จัดอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ
 ซึ่งปัจจุบันได้รวมกับสาระวิทยาศาสตร์จึงทำให้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ สาระการเรียนรู้
 ภาษาต่างประเทศ คิดเป็นร้อยละ 17.46 เนื่องด้วยสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศได้รวมรายวิชา
 ภาษาอังกฤษและรายวิชาภาษาจีนเข้าด้วยกัน โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สาระการเรียนรู้
 ภาษาไทยและสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ
 12.70 เนื่องด้วยเป็นสาระพื้นฐานที่โรงเรียนต้องมีตามกรอบอัตรากำลังและเป็นสาระหลักที่นักเรียน
 จะต้องได้เรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สาระการเรียนรู้การงานอาชีพ คิดเป็น
 ร้อยละ 9.52 สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา คิดเป็นร้อยละ 7.94 สาระการเรียนรู้ศิลปะ 6.35
 และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (แนะแนว) คิดเป็นร้อยละ 1.58 ตามลำดับ ซึ่งเห็นได้ว่าอัตรากำลัง
 บางกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เป็นสาระหลักในปัจจุบันมีอัตรากำลังไม่เพียงพอและไม่ได้รับจัดสรร
 จากหน่วยงานต้นสังกัดจึงทำให้มีค่าเฉลี่ยลดลง

ตารางที่ 4 ตำแหน่งปัจจุบันของครู โรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

ตำแหน่งปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
ครูอัตราจ้าง	3	4.76
พนักงานราชการ	2	3.18
ครูผู้ช่วย	11	17.46
ครูในอันดับเงินเดือน คศ.1	28	44.44
ครูในอันดับเงินเดือน คศ.2	17	26.98
ครูในอันดับเงินเดือน คศ.3	2	3.18
รวม	63	100.00

จากตารางที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ตำแหน่งปัจจุบันของครูโรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม อำเภอ
 อมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งครูในอันดับเงินเดือน คศ.1 คิดเป็นร้อยละ 44.44
 จะเห็นได้ว่าการสอบคัดเลือกในแต่ละครั้งจะมีการเรียกบรรจุในตำแหน่งครูผู้ช่วยตามอัตรากำลังที่
 โรงเรียนไม่เพียงพอ ซึ่งทางหน่วยงานต้นสังกัดก็จะทำหน้าที่เรียกผู้ที่สอบคัดเลือกได้มาปฏิบัติหน้าที่
 ยังโรงเรียนที่ได้รับจัดสรรตำแหน่งโดยใช้ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งครูผู้ช่วย
 เป็นระยะเวลา 2 ปี จึงเลื่อนตำแหน่งจากครูผู้ช่วยไปเป็นครู คศ.1 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในระยะเวลา 2 ปี
 ที่ผ่านมาโรงเรียนนวมก้อยวิทยาคมเป็นโรงเรียนที่ได้รับจัดสรรตำแหน่งในการบรรจุข้าราชการครู

ในตำแหน่งต่าง ๆ ที่โรงเรียนขาดเพื่อทดแทนในอัตราตำแหน่งเดิมที่ย้ายกลับภูมิลำเนาจึงทำให้ปัจจุบันโรงเรียนมีตำแหน่งครู คศ.1 ที่สูงสุด รองลงมาเป็นครูในอันดับเงินเดือน คศ.2 คิดเป็นร้อยละ 26.98 ซึ่งต่อเนื่องจากตำแหน่งครู คศ.1 ที่ตามกรอบระยะเวลาการบรรจุครบ 6 ปีและ 8 ปีเพื่อขอมีวิทยฐานะชำนาญการ (คศ.2) และค่าตอบแทนประจำตำแหน่งทำให้มีค่าเฉลี่ยรองลงมาและมีครูผู้ช่วย คิดเป็นร้อยละ 17.46 ตามอัตราตำแหน่งที่ได้รับจัดสรรตามตำแหน่งที่ย้ายและเกษียณอายุราชการของครูมีครูอัตราจ้าง คิดเป็นร้อยละ 4.76 เนื่องด้วยกลุ่มสาระการเรียนรู้บางกลุ่มไม่มีผู้สอบแข่งขันได้ และเป็นตำแหน่งที่ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนทำให้ทางโรงเรียนได้จ้างครูอัตราจ้างในกลุ่มสาระการเรียนรู้ด้วยงบประมาณของโรงเรียนเพื่อแบ่งเบาภาระงานสอนให้กับครู สำหรับพนักงานราชการ คือ บุคลากรที่ต้นสังกัดจ้างด้วยงบประมาณของส่วนกลางทำหน้าที่เป็นครูผู้สอนในโรงเรียน ในตำแหน่งที่ขาดเช่นเดียวกับครูอัตราจ้าง โดยข้อแตกต่างระหว่างพนักงานราชการกับครูอัตราจ้างคือ ครูอัตราจ้าง บางส่วนจ้างด้วยงบประมาณของโรงเรียนส่วนพนักงานราชการจ้างด้วยงบประมาณของส่วนกลางโดยที่พนักงานราชการจะมีความก้าวหน้ามากกว่า ค่าตอบแทนสูงกว่าและสามารถใช้สิทธิ์ในบางรายการเหมือนข้าราชการและมีครูในอันดับเงินเดือน คศ.3 คือ ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมานาน มีอายุราชการมาก มีผลงานเชิงประจักษ์ซึ่งในโรงเรียนอมก๋อวิทยาคมมีน้อยมากเนื่องด้วยเกณฑ์ต่าง ๆ ในการเลื่อนวิทยฐานะที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา อายุราชการของครูและที่สำคัญคือ มีการย้ายกลับภูมิลำเนาของตนเองเป็นส่วนใหญ่จึงทำให้มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 3.18 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 การเข้ารับการอบรมเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครู โรงเรียนอมก๋อวิทยาคม อำเภอมก๋อ จังหวัดเชียงใหม่

การเข้ารับการอบรม	จำนวน	ร้อยละ
เคย	21	33.33
ไม่เคย	42	66.67
มากที่สุด = 5 ครั้ง เฉลี่ย 1.71 ครั้ง		
รวม	63	100

จากตารางที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า การเข้ารับการอบรมเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของครูโรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรมเรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คิดเป็นร้อยละ 66.67 ด้วยเป็นครูที่บรรจุใหม่ทำให้มีประสบการณ์น้อย ไม่ได้รับผิดชอบในกิจกรรมและการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องทางด้านเศรษฐกิจพอเพียงที่โรงเรียน ดำเนินการ โดยมีการเข้ารับการอบรมเรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คิดเป็นร้อยละ 33.33 โดยมีผู้ที่เข้ารับการอบรมสูงสุด จำนวน 5 ครั้ง โดยการเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอตอยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ และจากหน่วยงานต้นสังกัดในการจัดอบรม/สัมมนาทั้งนี้ครูที่เข้ารับการอบรม พัฒนาได้นำมาใช้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยจัดทำศูนย์การเรียนรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงให้นักเรียนได้ ลงมือทำด้วยตนเองรวมทั้งได้นำไปใช้ในกิจกรรมในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนโดยการสอดแทรกและ บูรณาการการเรียนการสอน มีการเผยแพร่ความรู้ให้กับชุมชนและโรงเรียนใกล้เคียงที่มีความสนใจ

ตารางที่ 6 อายุและประสบการณ์ในการทำงานของครู โรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลทั่วไป	ปี
1) อายุ	
- เฉลี่ย (\bar{X})	34.50
- สูงสุด (Maximum)	58.00
- ต่ำสุด (Minimum)	25.00
2) ประสบการณ์ในการทำงาน	
- เฉลี่ย (\bar{X})	8.22
- สูงสุด (Maximum)	27.00
- ต่ำสุด (Minimum)	1.00

จากตารางที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัด เชียงใหม่ มีอายุเฉลี่ย 34 ปี มีอายุสูงสุดคือ 58 ปี และมีอายุต่ำสุดคือ 25 ปี ด้านประสบการณ์ การทำงาน มีค่าเฉลี่ยด้านประสบการณ์ในการทำงาน 8 ปี โดยมีประสบการณ์ในการทำงานสูงสุด 27 ปี และประสบการณ์ในการทำงานต่ำสุด 1 ปี โดยพบว่า อายุและประสบการณ์ในการทำงานมีค่าเฉลี่ย น้อย เนื่องด้วยพื้นที่โรงเรียนนวมก้อยวิทยาคมเป็นพื้นที่ห่างไกลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 34 การเดินทางค่อนข้างยากลำบาก ครูส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาเดิมเป็นคนต่างจังหวัด

มาบรรจุรับราชการในตำแหน่งครูผู้ช่วยตามที่โรงเรียนได้รับจัดสรรมาจากหน่วยงานต้นสังกัดพอครบระยะเวลาตามกำหนดก็ขอย้ายกลับภูมิลำเนาเดิม โดยพบว่าอัตราการย้ายกลับภูมิลำเนาเดิมในแต่ละปีเฉลี่ย 4-8 คน ส่งผลกระทบต่ออัตรากำลังที่ไม่เพียงพอเนื่องจากเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โดยอัตรากำลังที่ได้รับจัดสรรมาแทนตำแหน่งที่ย้ายก็เป็นครูที่สำเร็จการศึกษามาใหม่ อายุประสบการณ์ในการทำงานน้อย

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครู โรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม อำเภอมก้อย จังหวัดเชียงใหม่ แสดงรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 7 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครู โรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม อำเภอมก้อย จังหวัดเชียงใหม่

รายการ	ร้อยละ	ระดับ
1. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการดำเนินชีวิตบนทางสายกลางโดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวบนพื้นฐานเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม	98.41	ดีมาก
2. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตและการปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็นเพื่ออนาคตที่มั่นคงและยั่งยืน โดยการประยุกต์ใช้วิถีชีวิตดั้งเดิมให้สอดคล้องกับสภาพชีวิตปัจจุบัน	98.40	ดีมาก
3. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเน้นหลักการสร้างรากฐานของประเทศเฉพาะด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก	69.80	ดี
4. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาใช้กับการปฏิบัติตนได้ทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นลำดับขั้นตอนที่เหมาะสมกับตัวเอง	98.40	ดีมาก
5. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงส่งเสริมให้มีการผลิตเพื่อบริโภคเองแต่ไม่ส่งเสริมการผลิตเพื่อการค้าขายกับภายนอก	73.02	ดี

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการ	ร้อยละ	ระดับ
6. การดำเนินชีวิตบนทางสายกลางของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงคือ การมีความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี	100	ดีมาก
7. การจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนเรียนรู้รายวิชามาก ๆ เพื่อให้ได้ความรู้มาก ๆ	77.8	ดี
8. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถใช้กับการพัฒนาระบบการศึกษาของไทยได้	94.00	ดีมาก
9. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่สามารถนำมาปรับใช้กับทุกคนทุกวัยและทุกศาสนาได้	78.00	ดี
10. การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้ได้ผลกับการดำเนินชีวิตจำเป็นต้องเริ่มต้นจากการมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง	95.20	ดีมาก
12. องค์ประกอบหลักของความมีเหตุผลในการดำเนินชีวิตคือใฝ่หาความรู้อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดความรอบรู้ โดยพิจารณาอย่างรอบคอบและระมัดระวัง	95.20	ดีมาก
13. เงื่อนไขสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียงคือ เงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม	90.00	ดีมาก
14. การมีภูมิคุ้มกันในตัวเอง หมายถึง มีการเตรียมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ อย่างมีขั้นตอน โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้และไม่ก่อให้เกิดผลกระทบที่จะเป็นปัญหาในอนาคต	98.40	ดีมาก
15. ความพอประมาณในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นเช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ	98.40	ดีมาก

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการ	ร้อยละ	ระดับ
16. ความมีเหตุผลในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมี เหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่ เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น จากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ	98.00	ดีมาก
17. การพัฒนาประเทศที่ใช้กลไกการถ่ายโอนเทคโนโลยีจาก ต่างประเทศมาประยุกต์ใช้กับสภาพประเทศไทยขัดกับหลักการ ของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	76.20	ดี
18. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ความสำคัญกับเรื่องคุณธรรม เช่น ความซื่อสัตย์ ความโปร่งใสมากกว่ามุ่งผลตอบแทนทางเรื่อง รายได้แต่เพียงอย่างเดียว	76.20	ดี
19. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอนให้พึ่งพาตนเองโดยไม่สนใจ พึ่งใครเลย	85.70	ดีมาก
20. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง กระแสโลกาภิวัตน์หรืออิทธิพลภายนอกและต่างชาติ	90.00	ดีมาก
รวม	86.43	ดีมาก

จากตารางที่ 7 จากการวิจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของครูโรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 63 คน โดยผลการวิจัย พบว่า ภาพรวมของครูโรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงอยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 86.43 เมื่อศึกษาในประเด็นต่าง ๆ ของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครูโรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม พบว่ามีผลการศึกษาวิจัยจากประเด็นที่ มีค่าร้อยละที่มากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้

ประเด็นที่พบว่ามีค่าร้อยละสูงสุด (100.00) ในระดับดีมาก คือ “การดำเนินชีวิตบนทาง สายกลางของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงคือ การมีความพอประมาณ ความมีเหตุผลและ การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี จากการศึกษา” พบว่า ครูมีการเตรียมเนื้อหาก่อนทำการสอน บันทึก หลังการสอน ใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีในท้องถิ่นในชั้นเรียน ง่าย โดยเน้นใช้ของเดิมที่มีอยู่ให้คุ้มค่า

ก่อนดำเนินการจัดซื้อชิ้นใหม่ เข้าสอนและเลิกสอนตรงเวลา ใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน ที่สอดคล้องและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้รวมทั้งส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในชั้นเรียน อีกทั้ง ครูเป็นแบบอย่างที่ดีตามมาตราฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพครู นอกจากนี้ครูได้ศึกษาความรู้เพิ่มเติม ทางด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่อและข้อมูลสารสนเทศ เช่น โทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ วารสาร อินเทอร์เน็ต งานวิจัยรวมทั้งใช้สอดคล้องในกิจกรรมการเรียนการสอน

ประเด็นที่อยู่ในระดับดีมากมีค่าร้อยละ 98.41 และมีค่าที่สูงรองลงมาคือ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการดำเนินชีวิตบนทางสายกลาง โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวบนพื้นฐานเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม” ซึ่งเป็นการนำแนวทางเรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียน การสอนเช่น มีความพอประมาณในการเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน โดยใช้สิ่งของที่มีอยู่หรือซ่อมแซมเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ ความมีเหตุผลในการจัดซื้อ จัดจ้างในการเลือกซื้อ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพสอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับ เป็นผู้มีความรู้คุณธรรม จริยธรรมและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียน

ประเด็นที่อยู่ในระดับดีมากมีค่าร้อยละ 98.40 เท่ากัน ได้แก่ 1) “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตและการปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็นเพื่ออนาคตที่มั่นคงและยั่งยืนโดยการประยุกต์ ใช้วิถีชีวิตดั้งเดิมให้สอดคล้องกับสภาพชีวิตปัจจุบัน” คือ ครูโรงเรียนอมก๋อย วิทยาคมได้ดำรงชีวิตโดยใช้วิถีชีวิตเดิมของตนเองในแต่ละพื้นที่เพราะแต่ละพื้นที่ที่ย่อมมีวิถี การดำรงชีวิตที่ต่างก็นำมาประยุกต์ใช้กับโรงเรียนอมก๋อยวิทยาคมซึ่งมีความแตกต่างทั้งทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม 2) “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาใช้กับ การปฏิบัติตนได้ทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ที่เหมาะสมกับตัวเอง” คือ การพัฒนาผู้เรียนในแต่ละครั้งจะเริ่มจากการสอนตามด้วยการวัดผล ประเมินผล ซึ่งการวัดผลประเมินผลในแต่ละครั้งย่อมมีผู้ที่สอบผ่านและสอบไม่ผ่าน จุดประสงค์หรือ ตัวชี้วัดนั้น ๆ ครูจึงใช้วิธีการพัฒนาผู้เรียนที่สอบไม่ผ่านโดยการทำตามลำดับขั้นตอน โดยให้นักเรียน เรียนรู้เพิ่มเติมในตัวชี้วัดที่สอบไม่ผ่านเพื่อแก้ไขปัญหาและเพิ่มเติมความรู้ในส่วนนั้นแล้วทำการวัดผล และประเมินผลใหม่สามารถประเมินผ่าน ทั้งนี้สิ่งสำคัญที่สุดของการจัดการเรียนการสอนคือ ผู้เรียน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม 3) “การมีภูมิคุ้มกันในตัวเอง หมายถึง มีการเตรียมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ อย่างมีขั้นตอน โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ และไม่ก่อให้เกิดผลกระทบที่จะเป็นปัญหาในอนาคต” คือ ครูโรงเรียนอมก๋อยวิทยาคมสร้างภูมิคุ้มกัน ในตัวเองให้กับนักเรียนโดยการจัดการเรียนการสอนให้ครบตามหลักสูตร มีกิจกรรมเพิ่มทักษะความรู้ ทางวิชาการ อาชีพ กีฬา ดนตรีเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในการสร้างอนาคตให้กับตัวเอง ในการเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นหรือเลือกที่จะประกอบอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษา

แห่งนี้ และ 4) “ความพอประมาณในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นเช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ” คือ ครูโรงเรียนอมก๋อยวิทยาคมได้ส่งเสริมให้นักเรียนพักนอนได้ทำกิจกรรมทั้งทางด้านการเกษตรและปศุสัตว์เพื่อฝึกให้นักเรียนได้เกิดความรู้เพื่อนำไปสานต่อบ้านตัวเองเพื่อประกอบอาชีพในอนาคต ผลผลิตที่ได้จากกิจกรรมดังกล่าวเน้นบริโภคในโรงเรียนเป็นหลักบางส่วนก็นำไปจำหน่ายสู่ท้องตลาดเพื่อสร้างรายได้ให้กับนักเรียน

ประเด็นที่อยู่ในระดับดีมากมีค่าร้อยละ 98.00 คือ “ความมีเหตุผลในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึงการตัดสินใจดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ” คือ ครูโรงเรียนอมก๋อยวิทยาคมได้แนะนำแนวทางในการส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับตนเองทั้งในด้านการศึกษาต่อการประกอบอาชีพโดยครูเป็นผู้คอยสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำในสิ่งที่ตนเองสนใจและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งนี้การตัดสินใจของครู และนักเรียนต้องเป็นไปด้วยเหตุผลทั้งในด้านความรู้ทักษะด้านต่าง ๆ ทั้งด้านคุณธรรมและจริยธรรม

มีประเด็นที่อยู่ในระดับดีมากมีค่าร้อยละ 95.20 เท่ากัน 2 ประเด็น ได้แก่ 1) “การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้ได้ผลกับการดำเนินชีวิตจำเป็นต้องเริ่มต้นจากการมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง” คือ ครูโรงเรียนอมก๋อยวิทยาคมล้วนมีความรู้ตรงตามสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา รวมทั้งได้สอบผ่านการคัดเลือกตามกระบวนการและวิธีการและมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอจึงทำให้สามารถนำความรู้และประสบการณ์มาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนในการนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในอนาคต และ 2) “องค์ประกอบหลักของความมีเหตุผลในการดำเนินชีวิตคือใฝ่หาความรู้อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดความรอบรู้ โดยพิจารณาอย่างรอบคอบและระมัดระวัง” คือ ครูโรงเรียนอมก๋อยวิทยาคมมีการใฝ่หาความรู้เพื่อเพิ่มพูนทักษะทางด้านวิชาการให้กับตนเองอย่างสม่ำเสมอด้วยการอบรม สัมมนาทั้งภายในและภายนอกองค์กรรวมทั้งยังมีการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเพื่อนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในงานที่ตนเองรับผิดชอบและนำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียน เป็นแบบอย่างที่ดีในการแสวงหาความรู้ให้กับผู้เรียนและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ

มีประเด็นอยู่ในระดับดีมากที่มีค่าร้อยละ 90.00 เท่ากัน 2 ประเด็น ได้แก่ 1) “เงื่อนไขสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียงคือ เงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม” คือ ครูโรงเรียนอมก๋อยวิทยาคมมีความรู้ตรงตามมาตรฐานทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เนื่องจากจบตามหลักสูตรในระดับปริญญาตรีและระดับที่สูงกว่าตรงตามสาขาวิชานั้น ๆ มีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอและศึกษาเพิ่มเติมความรู้

ใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการดำรงชีวิตของตนเองและองค์กรที่สำคัญเมื่อมีความรู้ต้องมีคุณธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจเพื่อจะได้ประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียน โดยที่จะสามารถนำความรู้ถ่ายทอดให้ผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่งและอยู่อย่างมีความสุขในชุมชน สังคม ประเทศชาติและ

2) “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงกระแสโลกาภิวัตน์หรืออิทธิพลภายนอกและต่างชาติ” คือ การเปลี่ยนของกระแสโลกาภิวัตน์ซึ่งเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้วยความก้าวหน้าทางวิทยาการต่าง ๆ แม้กระทั่งทางด้านเทคโนโลยี ครู โรงเรียนนอมก๋อยวิทยาคมยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นพร้อมน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิตของตนเองพร้อมทั้งอบรมสั่งสอนผู้เรียนให้ทันต่อกระแสโลกาภิวัตน์ โดยนำตัวอย่างประเทศที่ประสบความสำเร็จในการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาประเทศให้ผู้เรียนได้ศึกษาคูเป็นกรณีศึกษา (cast study)

ประเด็นที่อยู่ในระดับดีมากโดยมีค่าร้อยละ 85.70 คือ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอนให้พึ่งพาตนเองให้มากที่สุดลดการพึ่งพาคนอื่นให้น้อยลง” คือ โรงเรียนได้นำครูที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ มาเผยแพร่ความรู้ให้กับคนในองค์กรรวมทั้งส่งเสริมกิจกรรมทักษะทางวิชาการ (ยกผลสัมฤทธิ์) ให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาของโรงเรียนเองมาพัฒนาผู้เรียนแทนการจ้างวิทยากรที่มีค่าใช้จ่ายที่สูงเพื่อลดค่าใช้จ่ายและหากโรงเรียนขาดเหลือหรือไม่สามารถดำเนินการได้ก็จะใช้วิธีการขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานที่มีความพร้อมในการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนที่สามารถดำเนินการได้

ประเด็นที่อยู่ในระดับดีโดยมีค่าร้อยละ 78.00 คือ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่สามารถนำมาปรับใช้กับทุกคนทุกวัยและทุกศาสนาได้” คือ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาใช้ได้กับทุกเพศ ทุกวัยและทุกศาสนาได้ ด้วยโรงเรียนนอมก๋อยวิทยาคมจะมีความแตกต่างทางด้านศาสนา เนื่องจากเป็นชาติพันธุ์มีการนับถือศาสนาที่หลากหลายทั้งตัวผู้เรียน ครู แต่ก็ไม่ได้เป็นปัญหาสำหรับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต

ประเด็นที่อยู่ในระดับดีโดยมีค่าร้อยละ 77.80 คือ “การจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนเรียนรู้จำนวนรายวิชาจำนวนมากเพื่อให้ความรู้มากขึ้น” คือ โรงเรียนนอมก๋อยวิทยาคมได้จัดการเรียนการสอนที่ตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับผู้เรียนทุกระดับชั้นมีสาระการเรียนรู้และรายวิชาที่เพิ่มเติมที่สามารถให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะการเรียนรู้ที่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ เช่น วิชาไร่กาแฟ ช่างยนต์ เกษตร คหกรรม ดนตรี เป็นต้น

มีประเด็นที่อยู่ในระดับดีโดยมีค่าร้อยละ 76.20 เท่ากัน 2 ประเด็น ได้แก่ 1) “การพัฒนาประเทศที่ใช้กลไกการถ่ายโอนเทคโนโลยีจากต่างประเทศมาประยุกต์ใช้กับสภาพประเทศไทยขัดกับ

หลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”คือ เทคโนโลยีต่าง ๆ จากต่างประเทศสามารถมาประยุกต์ใช้กับสภาพประเทศไทยซึ่งไม่ได้ขัดกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเช่น รายวิชาการออกแบบเทคโนโลยีที่ครูผู้สอนและผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยีมาผสมผสานกับการเรียนการสอน ออกแบบชิ้นงานนำไปสู่การพัฒนาเชิงวิศวกรรมที่สามารถนำไปผลิตเป็นวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมและ 2) “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ความสำคัญกับเรื่องคุณธรรม เช่น ความซื่อสัตย์ ความโปร่งใสมากกว่ามุ่งผลตอบแทนทางเรื่องรายได้แต่เพียงอย่างเดียว” คือ ความซื่อสัตย์ ความโปร่งใสคือสิ่งที่ผู้คนพึงปฏิบัติ เนื่องด้วยครูส่วนมากทำงานกับระบบราชการ มีจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับการทำงานและมีการตรวจสอบการทำงานจากหน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องอยู่เสมอ ทางโรงเรียนดำเนินการกิจกรรมดังกล่าว เช่น ทุนปัจจัยนักเรียนยากจนที่ส่งมอบจำนวนเงินที่ได้รับจัดสรรมาตรงกับยอดจำนวนนักเรียนโดยให้ผู้ปกครองเป็นผู้มารับพร้อมกับนักเรียนสำหรับนักเรียนที่ไม่มารับก็ดำเนินการจัดส่งคืนไปยังหน่วยงานต้นสังกัด มีเอกสาร หลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้

ประเด็นที่อยู่ในระดับดีโดยมีค่าร้อยละ 73.00 คือ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงส่งเสริมให้มีการผลิตเพื่อบริโภคเองแต่ไม่ส่งเสริมการผลิตเพื่อการค้าขายกับภายนอก” คือ โรงเรียนอ้อมก้อยวิทยาคมมีนักเรียนพักนอน 300 คน มีการส่งเสริมการผลิตทางด้านการเกษตร ปศุสัตว์ ประมง โดยใช้บริโภคเองเป็นอาหารให้กับนักเรียนพักนอนเป็นหลัก บางส่วนถ้ามีผลผลิตมากก็นำไปจำหน่ายยังชุมชนเพื่อสร้างอาชีพ สร้างรายได้และยังฝึกการคำนวณต้นทุน จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายให้กับผู้เรียน

และพบว่าประเด็นที่มีค่าร้อยละต่ำสุด (69.80) อยู่ในระดับดี คือ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเน้นหลักการสร้างรากฐานของประเทศเฉพาะด้านเศรษฐกิจเป็นหลักคือ เศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้สร้างรากฐานเพียงด้านเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว สิ่งสำคัญที่จะเกิดการพัฒนาคือ เศรษฐกิจสังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม จะเป็นตัวการขับเคลื่อนการพัฒนาของประเทศ ถ้าสิ่งใดสิ่งหนึ่งขาดไปก็จะขาดความยั่งยืน โรงเรียนอ้อมก้อยวิทยาคมเน้นการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กในพื้นที่ถิ่นทุรกันดาร จัดการศึกษาอย่างทั่วถึง ครอบคลุมในเขตพื้นที่รับผิดชอบเพื่อส่งต่อความสำเร็จทางด้านการจัดการศึกษาที่จะเป็นตัวการในการพัฒนาชุมชน สังคมของตนเองและประเทศชาติในอนาคต

ตอนที่ 3 การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ในการเรียนการสอนของครู

การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของครูโรงเรียน
อมก๋อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล
ด้านการมีภูมิคุ้มกัน ด้านความมีเงื่อนไขความรู้และด้านความมีเงื่อนไขคุณธรรม แสดงรายละเอียด
ดังนี้

ตารางที่ 8 ระดับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของครู
โรงเรียนอมก๋อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ด้านความพอประมาณ

รายการ	\bar{X}	SD	ระดับ
ด้านความพอประมาณ	4.06		มาก
1. ศึกษาหลักสูตรเพื่อการวางแผนการสอนและ การจัดกิจกรรมการสอนอย่างเหมาะสม	4.08	0.66	มาก
2. มอบหมายงานให้นักเรียนทำตามความสามารถและ เหมาะสมกับระดับความรู้ของนักเรียน	4.25	0.65	มากที่สุด
3. จัดเตรียมสื่อการสอนได้เหมาะสมกับนักเรียนที่สอน	4.05	0.73	มาก
4. จัดกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมกับ รายวิชาไม่มากหรือน้อยเกินไป	4.16	0.75	มาก
5. เตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนการสอน อย่างเหมาะสมเสมอ	4.14	0.80	มาก
6. จัดเตรียมเนื้อหาสาระและเอกสารประกอบการสอน ได้สอดคล้องและเหมาะสมกับระดับที่สอน	4.25	0.65	มากที่สุด
7. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตามระยะเวลาที่กำหนด และมีความสอดคล้อง เหมาะสม	4.11	0.74	มาก
8. จัดหาหรือจัดเตรียมความพร้อมตามนโยบายที่โรงเรียน มีเพื่อจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม	3.95	0.71	มาก
9. จัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกสถานที่ตามโอกาส ที่เอื้ออำนวยและเหมาะสม	3.56	1.07	มาก

จากตารางที่ 8 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของครูโรงเรียนอ้อมก้อยวิทยาคม อำเภออ้อมก้อย จังหวัดเชียงใหม่ ด้านความพอประมาณ โดยความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.25) เท่ากัน 2 ประเด็น คือ

- 1) “มอบหมายงานให้นักเรียนทำตามความสามารถและเหมาะสมกับระดับความรู้ของนักเรียน” คือ ด้วยทางโรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ในแต่ละระดับชั้นเรียนมีความแตกต่างของผู้เรียนทางด้านความรู้ ความสามารถ มีการแยกห้องเรียนที่เป็นเด็กเก่ง และเด็กที่มีความสามารถพิเศษทำให้ในการมอบหมายงานต้องคำนึงถึงความสามารถของผู้เรียนและระดับความรู้ ความสามารถของแต่ละคนเพื่อจะได้แก้ไขและพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามตัวชี้วัดของหลักสูตร ผ่านการประเมินเลื่อนชั้นเรียนและสำเร็จการศึกษาตามลำดับ
- 2) “จัดเตรียมเนื้อหาสาระและเอกสารประกอบการสอนได้สอดคล้องและเหมาะสมกับระดับที่ทำงานสอน” คือ โรงเรียนอ้อมก้อยวิทยามีนักเรียนที่เป็นนักเรียนทั้งปกติและนักเรียนพิเศษซึ่งสิ่งสำคัญในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษที่ต้องใช้เนื้อหา สื่อประกอบการสอนที่แตกต่างกับเด็กปกติด้วยความสามารถและพัฒนาการทางด้านปัญญา การรับรู้ การสื่อสาร ทั้งนี้โรงเรียนได้ดำเนินการโดยมอบหมายครูผู้สอนให้จัดการศึกษาให้เด็กกลุ่มนี้ได้รับความรู้เพิ่มเติมที่เหมือนเด็กปกติทั่วไปและตามศักยภาพที่จะรับได้

ประเด็นที่ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยมีดังนี้

- ประเด็น 1) “จัดกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมกับรายวิชาไม่มากหรือน้อยเกินไป” (ค่าเฉลี่ย 4.16) คือ ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระทางโรงเรียนได้เน้นครูให้ฝึกนักเรียนให้เรียนรู้ทฤษฎีควบคู่กับการปฏิบัติตามเนื้อหาและสาระวิชาตามความเหมาะสม เช่น การทดลองทางวิทยาศาสตร์ การทดสอบสมรรถภาพทางร่างกาย ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการคิด ทักษะการอ่านและทักษะการเขียนเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้และพัฒนาการตามระดับช่วงชั้น
- 2) “เตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนการสอนอย่างเหมาะสมเสมอ” (ค่าเฉลี่ย 4.14) คือ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน ก่อนเริ่มกระบวนการเรียนการสอนนั้น ครูจะเริ่มดำเนินการทบทวนความรู้เดิมของผู้เรียนเช่น การตอบคำถามสั้น ๆ ในเนื้อหาที่เรียนมาโดยการสุ่มนักเรียนในชั้นเรียนตอบคำถาม 3-5 คน เพื่อวัดความรู้เดิมของผู้เรียนและเตรียมความพร้อมในการเรียน อีกทั้งยังเป็นการทดสอบความรู้ของผู้เรียนในแต่ละครั้งว่ามีความรู้อยู่ในระดับไหนเพื่อที่ผู้สอนจะได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน
- 3) “จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตามระยะเวลาที่กำหนดและมีความสอดคล้องเหมาะสม” (ค่าเฉลี่ย 4.11) คือ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูโรงเรียนอ้อมก้อยวิทยาคมจะมีเวลาให้ทำการสอน 60 นาทีต่อ 1 คาบเรียน โดย 1 วันจะมีการเรียนการสอนทั้งหมด 8 คาบ ดังนั้น ครูผู้สอนจะต้องมีการเตรียมเนื้อหา สาระรายวิชาที่สอนให้สอดคล้องกับเวลาที่ได้รับทั้งเนื้อหา

ที่เป็นทฤษฎีและภาคปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ครบตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) “ศึกษาหลักสูตรเพื่อการวางแผนการสอนและการจัดกิจกรรมการสอนอย่างเหมาะสม” (ค่าเฉลี่ย 4.08) คือ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรสถานศึกษาถือเป็นหัวใจหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่ทุกคนจะต้องดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บรรจุไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หากมีการศึกษาและเตรียมความพร้อมอยู่เสมอจะส่งผลให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตรงตามหลักสูตร 5) “จัดเตรียมสื่อการสอนได้เหมาะสมกับนักเรียนที่สอน” (ค่าเฉลี่ย 4.05) คือ สื่อการสอนคือ วัสดุ อุปกรณ์ หรือวิธีการใด ๆ ที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ไปสู่ผู้เรียน สื่อการสอนแต่ละชนิดจะมีคุณสมบัติพิเศษและมีคุณค่าในตัวของมันเอง ทั้งนี้โรงเรียนได้ส่งเสริมให้ครูจัดเตรียมเนื้อหาที่ตรงสาระการเรียนรู้ มีความเหมาะสมกับผู้เรียนและใช้เทคนิคการใช้สื่อทำการสอนผู้เรียนอย่างมีระบบ 6) “จัดหาหรือจัดเตรียมความพร้อมตามนโยบายที่โรงเรียนมีเพื่อจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม” (ค่าเฉลี่ย 3.95) คือ เนื่องด้วยโรงเรียนถือเป็นผู้ปฏิบัติตามนโยบายของส่วนกลางโดยส่วนกลางคือ สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จะเป็นผู้กำหนดนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาส่งต่อนโยบายไปยังเขตพื้นที่การศึกษาแต่ละจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาส่งต่อนโยบายขยายผลสู่สถานศึกษา สถานศึกษาในฐานะผู้ปฏิบัติก็จะนำนโยบายดังกล่าวสู่การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างเหมาะสม

ประเด็นความคิดเห็นระดับมากที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ที่ระดับ 3.56 ได้แก่ “จัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกสถานที่ตามโอกาสที่เอื้ออำนวยและเหมาะสม” คือ โรงเรียนอมก๋อยวิทยาคมได้ดำเนินการตาม โครงการ/กิจกรรมในแผนการดำเนินงาน เนื่องด้วยสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนรู้ทำให้บางโครงการ/กิจกรรมไม่สามารถดำเนินการได้ อาทิกิจกรรมทัศนศึกษาของนักเรียนที่ทางโรงเรียนดำเนินการมาประจำทุกปีการศึกษาเพื่อเปิดโอกาสและโลกทัศน์ให้กับนักเรียนทุกระดับชั้นในการเข้าศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่แต่เนื่องด้วยการระบาดของโรคระบาดทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องจึงทำให้เสียโอกาส

ตารางที่ 9 ระดับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของครูโรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ด้านความมีเหตุผล

รายการ	\bar{X}	SD	ระดับ
ด้านความมีเหตุผล	4.03		มาก
1. พิจารณาการจัดกิจกรรมการสอนวิชาของท่านสอดคล้องกับสถานที่ที่มีในโรงเรียน	4.06	0.64	มาก
2. ใช้หลักของการประหยัดในการเตรียมสื่อการสอนเหมาะสมมีคุณภาพตามระดับที่ท่านสอน	4.13	0.66	มาก
3. นำบันทึกหลังการสอนที่ผ่านมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	3.81	0.80	มาก
4. ศึกษาหลักสูตรวัตถุประสงค์การสอนอย่างรอบคอบก่อนจัดการเรียนการสอน	4.22	0.77	มากที่สุด
5. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนที่ได้เตรียมไว้	3.79	0.85	มาก
6. นักเรียนจัดเก็บเก้าอี้และอุปกรณ์ให้เรียบร้อยหลังการสอนทุกครั้ง	4.12	0.88	มาก
7. พิจารณาอย่างรอบคอบและคำนึงถึงผลที่จะตามมาทุกครั้งก่อนที่จะทำการเรียนการสอน	4.16	0.65	มาก
8. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประเมินตนเองและเพื่อน	3.84	0.81	มาก
9. ประเมินผลการสอนโดยยึดหลักเกณฑ์การประเมินตามหลักสูตรอย่างมีเหตุผล	4.13	0.66	มาก
10. จัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนาการสอน	4.00	0.82	มาก

จากตารางที่ 9 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของครูโรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ด้านความมีเหตุผลระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยระดับ 4.03 ความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยระดับ 4.22 คือ ศึกษาหลักสูตร วัตถุประสงค์การสอนอย่างรอบคอบก่อนจัดการเรียนการสอนโดยการจัดการเรียนการสอนแต่ละครั้งต้องดำเนินการตามกระบวนการที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรสถานศึกษาด้วยมีตัวชี้วัด

วัตถุประสงค์ในแต่ละมาตรฐานที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้ในสาระนั้น ๆ เพื่อนำไปสู่การวัดผลประเมินผลที่ตรงตามมาตรฐานและสามารถนำผลที่ได้มาพัฒนาผู้เรียนในตัวชี้วัดที่มีผลการประเมินไม่ผ่านเกณฑ์

ประเด็นที่ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 4.13) ประเด็น

1) “ใช้หลักของการประหยัดในการเตรียมสื่อการสอน เหมาะสมมีคุณภาพตามระดับที่ท่านสอน” คือ โรงเรียนได้ส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้จัดทำสื่อการเรียนการสอนโดยใช้หลักของการประหยัด ใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ในห้องเรียนหรือสิ่งของเหลือใช้ที่สามารถใช้ประโยชน์ได้นำมาจัดทำสื่อการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนเช่น ใช้กล่องกระดาษทำรูปทรงต่าง ๆ ใช้ขวดน้ำเป็นอุปกรณ์การทดลอง ใช้กระดาษที่ใช้แล้วทำสื่อวิชาศิลปะ เป็นต้นและ 2) “ประเมินผลการสอนโดยยึดหลักเกณฑ์การประเมินตามหลักสูตรอย่างมีเหตุผล” คือ ในการจัดการเรียนการสอนนั้น การประเมินผลถือว่ามีความสำคัญต่อครูผู้สอนและนักเรียนเพราะการประเมินผลคือ การนำผลลัพธ์ของการเรียนรู้มาเทียบกับเป้าหมายที่ต้องการเพื่อให้ทราบถึงความห่างชั้นของระดับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม โดยการประเมินผลแต่ละครั้งต้องยึดหลักสูตรสถานศึกษา เกณฑ์การประเมินรวมทั้งการมีการประเมินที่หลากหลายตามระดับและความสามารถของผู้เรียนอย่างมีเหตุผล

ประเด็นที่ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยมีดังนี้ ประเด็น1) “นักเรียนจัดเก็บเก้าอี้และอุปกรณ์ให้เรียบร้อยหลังการสอนทุกครั้ง” (ค่าเฉลี่ยระดับ 4.12) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง ก่อนเลิกเรียนในรายวิชานั้น ๆ ครูจะให้นักเรียนจัดเก็บเก้าอี้และอุปกรณ์การเรียนของตนเองให้เรียบร้อยและทำความสะอาดห้องเรียนทุกครั้งเพื่อส่งเสริมการสร้างวินัยให้กับตนเองการรักษาความสะอาด ความรับผิดชอบที่สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) “พิจารณาการจัดกิจกรรมการสอนวิชาของท่านสอดคล้องกับสถานที่ที่มีในโรงเรียน” (ค่าเฉลี่ยระดับ 4.60) คือ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบางรายวิชาสามารถใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีในโรงเรียนในการทำกิจกรรมเช่น การทดลองหาคุณภาพน้ำจากสระน้ำในโรงเรียน การตรวจสอบสารอาหารจากโรงอาหาร การสกัดสีพืชจากธรรมชาติ ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ ครูจะเป็นผู้ออกแบบและเลือกใช้สถานที่ในโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ความรู้และทักษะที่เกิดขึ้นหลังจากทำกิจกรรม 3) “จัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนาการสอน” (ค่าเฉลี่ยระดับ 4.00) คือ การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยที่ทำเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนของผู้เรียนบางคน บางกลุ่มหรือทั้งหมด ซึ่งผลการวิจัยสามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและพฤติกรรมของผู้เรียน โดยมีกระบวนการวางแผน ปฏิบัติตามแผน สังเกตผลที่เกิดขึ้นทางโรงเรียนได้ส่งเสริมให้ครูจัดทำวิจัยในชั้นเรียนภาคเรียนละ 1 เรื่องต่อครู 1 ท่าน 3) “เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประเมินตนเองและเพื่อน” (ค่าเฉลี่ยระดับ 3.84) คือ การประเมินตนเองหมายถึง กระบวนการประเมินหรือตัดสินใจของผู้เรียนว่ามีความสามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาจุดอ่อน

ของตนเองให้ดีขึ้น โดยทางโรงเรียนได้ส่งเสริมให้ครูได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเองและประเมินเพื่อนทุก ๆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระเพื่อนำผลที่ได้จากการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้ผ่านเกณฑ์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประเด็นความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยระดับ 3.79 คือ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนที่ได้เตรียมไว้โดยในการจัดการเรียนการสอนไม่ตรงตามแผนที่วางไว้นั้น เนื่องด้วยระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เพียงพอเกิดจากความพร้อมของผู้เรียนที่ไม่สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ มีกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในโรงเรียนทั้งที่เป็นกิจกรรมภายในและกิจกรรมภายนอกองค์กรเข้ามาสอดแทรกในวันที่มีกิจกรรมการเรียนการสอน จึงทำให้ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครบถ้วนตามกระบวนการ

ตารางที่ 10 ระดับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของครูโรงเรียนอ้อมกอดวิทยาคม อำเภออ้อมกอด จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการมีภูมิคุ้มกัน

รายการ	\bar{X}	SD	ระดับ
ด้านการมีภูมิคุ้มกัน	4.03		มาก
1. นำบันทึกการสอนมาใช้เป็นข้อมูลในการประเมินผล การสอนเพื่อพัฒนาการสอนเสมอ	3.95	0.85	มาก
2. แสวงหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการสอนเสมอ	4.38	0.66	มากที่สุด
3. เตรียมห้องเรียนและสถานที่ที่ใช้ในการสอนไว้ล่วงหน้า	4.02	0.85	มาก
4. ทบทวนและเตรียมความรู้ในวิชาที่สอนอยู่เสมอ	4.33	0.65	มากที่สุด
5. จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์และสื่อที่ใช้ในการสอนไว้ ล่วงหน้า	4.14	0.78	มาก
6. สร้างภูมิคุ้มกันให้นักเรียนโดยการปฏิบัติตนเป็น ตัวอย่างที่ดีในเรื่องของความมีเหตุผล ขยัน ประหยัด เสียสละ สามัคคีและบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม	4.29	0.66	มากที่สุด

ตารางที่ 10 (ต่อ)

รายการ	\bar{X}	SD	ระดับ
7. เข้ารับการอบรมทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนเสมอ	3.95	0.79	มาก
8. สอดแทรกแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและยกตัวอย่างในการสอนเสมอ	3.68	0.98	มาก
9. บันทึกก่อนการสอนทุกครั้งเพื่อให้เกิดความพร้อมในการสอน	3.52	1.05	มาก

จากตารางที่ 10 ผลการวิจัย พบว่า ระดับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของครูโรงเรียนอมก๋อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการมีภูมิคุ้มกัน ระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยระดับ 4.03 ความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ระดับมากที่สุด ประเด็นที่ 1) “แสวงหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการสอนเสมอ” (ค่าเฉลี่ยระดับ 4.38) คือ ครูเข้ารับการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอด้วยการอบรม การสัมมนา การประชุมทางวิชาการ จากหน่วยงานต้นสังกัดและองค์กรภายนอก รวมทั้งยังแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อออนไลน์ต่าง ๆ และนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ตรงตามเนื้อหาในหลักสูตร และตามระดับความสามารถผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม 2) “ทบทวนและเตรียมความรู้ในวิชาที่สอนอยู่เสมอ” (ค่าเฉลี่ยระดับ 4.33) คือ เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานก่อนทำการเรียนการสอนทุกครั้งครูจะมีการทบทวนเนื้อหาเพื่อเตรียมความพร้อมและหาความรู้เพิ่มเติมที่เป็นปัจจุบันและเป็นประโยชน์ที่สามารถใช้สอดแทรกและบูรณาการในกระบวนการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนได้เกิดความรู้ เกิดทักษะที่มากขึ้น และ 3) “สร้างภูมิคุ้มกันให้นักเรียนโดยการปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องของความมีเหตุผล ขยัน ประหยัด เสียสละ สามัคคีและบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม” (ค่าเฉลี่ยระดับ 4.29) คือ ทางโรงเรียนอมก๋อยวิทยาคมได้ส่งเสริมให้ครูประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียนทั้งในด้าน ความขยัน ความประหยัด ความเสียสละ ความสามัคคีที่สำคัญคือการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีที่ผู้เรียนสามารถนำไปปรับใช้กับตนเองในการเป็นพลเมืองที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

ประเด็นประเด็นที่ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยมีดังนี้ ประเด็น 1) “จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์และสื่อที่ใช้ในการสอนไว้ล่วงหน้า” (ค่าเฉลี่ยระดับ 4.14) คือ ครูของโรงเรียนนอมนก้อยวิทยาคมในการเรียนการสอนแต่ละครั้งได้จัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้าทั้งที่เป็นสื่อที่จัดทำขึ้นเองหรือสื่อออนไลน์จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในการเตรียมความพร้อมประกอบการเรียนการสอนในเนื้อหาที่จะทำการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจในเนื้อหาที่เพิ่มมากขึ้น 2) “เตรียมห้องเรียนและสถานที่ที่ใช้ในการสอนไว้ล่วงหน้า” (ค่าเฉลี่ยระดับ 4.02) คือ เนื่องจากทางโรงเรียนได้จัดห้องเรียนแบบห้องเรียนประจำคือ นักเรียนจะประจำห้องที่ตนเองรับผิดชอบโดยไม่ไปเรียนที่ห้องอื่น ทำให้บางกลุ่มสาระการเรียนรู้ไม่สามารถจัดสถานที่ในการสอนล่วงหน้าได้ ยกเว้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สามารถจัดสถานที่ล่วงหน้าได้เช่น สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาระการงานอาชีพ สาระการเรียนรู้ศิลปะและสาระสุขศึกษา พลศึกษา

ประเด็นที่มีที่ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ยระดับ 3.95) คือ 1) “นำบันทึกการสอนมาใช้เป็นข้อมูลในการประเมินผลการสอนเพื่อพัฒนาการสอนเสมอ” คือ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกครั้ง ครูจะต้องทำการเรียนการสอนตามแผนการสอนที่ตรงตามเนื้อหา สาระของหลักสูตรตามรายวิชาที่ได้รับมอบหมาย เมื่อสิ้นสุดกระบวนการเรียนการสอนจะต้องมีการบันทึกการสอนทุกครั้งเพื่อทราบผลของการนำแผนการสอนไปใช้และนำผลที่ได้มาแก้ไข พัฒนาการเรียนการสอนในครั้งต่อไปและ 2) “เข้ารับการอบรมทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนเสมอ” คือ โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ โดยส่งครูเข้าร่วมอบรมตามหลักสูตรที่ตรงตามสาขาวิชาและตามความถนัดของตนเอง เพื่อนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาตนเองและสานต่อความรู้ที่ได้รับสู่การจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนในชั้นเรียนต่อไป

ประเด็นความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยระดับ 3.52 คือ “ทำบันทึกก่อนการสอนทุกครั้งเพื่อให้เกิดความพร้อมในการสอน” คือ การบันทึกก่อนการสอนโดยปกติครูไม่ได้นำไปปฏิบัติเพราะมีการเตรียมความพร้อมในการสอนล่วงหน้า เมื่อถึงเวลาสอนก็สามารถจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดเตรียมไว้ หลังจากสิ้นสุดการเรียนการสอนก็จะบันทึกหลังแผนการสอนเพราะจะได้นำผลที่ได้จากการสอนมาปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนในครั้งต่อไป

ตารางที่ 11 ระดับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของครูโรงเรียนอ้อมก้อยวิทยาคม อำเภออ้อมก้อย จังหวัดเชียงใหม่ ด้านความมีเงื่อนไขความรู้

รายการ	\bar{X}	SD	ระดับ
ความมีเงื่อนไขความรู้	4.04		มาก
1. มีความรู้อย่างเพียงพอสำหรับการสอนและเพิ่มพูนความรู้อยู่เสมอ	4.21	0.60	มาก
2. นำความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน	4.14	0.64	มาก
3. มีการแสวงหาความรู้และจัดองค์ความรู้ของท่านอย่างเป็นระบบและทันสมัย	4.10	0.64	มาก
4. สามารถใช้ความรู้ของท่านอย่างเต็มที่ในการจัดการเรียนการสอน	4.29	0.66	มากที่สุด
5. ศึกษาหลักและแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและติดตามการประยุกต์ใช้ทั้งในชีวิตประจำวันและการสอนอย่างต่อเนื่อง	3.73	0.95	มาก
6. ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลาย	4.17	0.66	มาก
7. เชื่อมโยงความรู้ที่เกี่ยวข้องในวิชาที่สอนกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.67	0.93	มาก
8. มีการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ในองค์กรของท่าน	3.81	0.78	มาก
9. เตรียมเนื้อหาการสอนได้เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	4.22	0.66	มากที่สุด

จากตารางที่ 11 ผลการศึกษาพบว่า ระดับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของครูโรงเรียนอ้อมก้อยวิทยาคม อำเภออ้อมก้อย จังหวัดเชียงใหม่ ด้านความมีเงื่อนไขความรู้ ระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยระดับ 4.04 ความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ระดับมากที่สุด ประเด็นที่ 1) “สามารถใช้ความรู้ของท่านอย่างเต็มที่ในการจัดการเรียนการสอน” (ค่าเฉลี่ยระดับ 4.29) คือ การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนนั้น ด้วยความแตกต่างของกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้งหมด 8 กลุ่มสาระ ทำให้โรงเรียนมีครูที่สำเร็จการศึกษา

ตรงตามสาขาวิชาที่บรรจุจึงสามารถใช้ความรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนอย่างมีคุณภาพ ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) “เตรียมเนื้อหาการสอนได้เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน” (ค่าเฉลี่ยระดับ 4.22) คือ การจัดการเรียน การสอนนั้นทางโรงเรียนได้จัดครูที่ตรงตามสาระการเรียนรู้และรายวิชาที่มีความถนัดเข้าสอนในแต่ละ ระดับชั้นเรียนตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เนื้อหาที่เหมาะสมกับระดับและ ความสามารถของผู้เรียน ยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักและสอดคล้องกับ หลักสูตรสถานศึกษา

ประเด็นที่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยมี ดังนี้ ประเด็นที่ 1) “มีความรู้เพียงพอสำหรับการสอนและเพิ่มพูนความรู้อยู่เสมอ” (ค่าเฉลี่ย ระดับ 4.21) คือ ครูมีความรู้เพียงพอสำหรับการจัดการเรียนการสอนครบทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และ 1 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยทุกท่านมีความรู้ตรงตามสาขาวิชา มีการเพิ่มพูนความรู้ อย่างสม่ำเสมอด้วยการพัฒนาตนเองเช่น การอบรม การสัมมนา การประชุมและเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทาง วิชาการ 2) “ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลาย” (ค่าเฉลี่ยระดับ 4.17) คือ แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศและประสบการณ์ที่สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียน ใฝ่รู้ แสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวาง และต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ โดยทาง โรงเรียนได้เปิดโอกาสและส่งเสริมผู้เรียนให้ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรม การเรียนการสอนในชั้นเรียน 3) “นำความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในกระบวนการเรียน การสอน” (ค่าเฉลี่ยระดับ 4.14) คือ ครูมีการพัฒนาตนเองด้านการใช้เทคโนโลยีจากวิทยากร ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน รวมทั้งโรงเรียนได้ติดตั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่สามารถใช้กับเทคโนโลยี มาใช้ในการเรียนการสอนทุกห้องเรียน มีระบบอินเทอร์เน็ตใช้สำหรับการสืบค้นข้อมูลที่ผู้เรียน สามารถเข้าถึงได้ทุกคน 4) “มีการแสวงหาความรู้และจัดองค์ความรู้ของท่านอย่างเป็นระบบและ ทันสมัย” (ค่าเฉลี่ยระดับ 4.10) คือ การแสวงหาความรู้และจัดองค์ความรู้ทางโรงเรียนได้สนับสนุน ให้ครู จัดทำองค์ความรู้ของตนเองทุกปีการศึกษา โดยการสรุปเป็นรายงานการประเมินตนเอง ของสถานศึกษา (sar) และสามารถนำองค์ความรู้มาใช้พัฒนางานที่ตนเองรับผิดชอบ รวบรวม จัดทำ เอกสารต่าง ๆ ของโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน 5) “มีการจัดการความรู้ (knowledge management) ในองค์กรของท่าน” (ค่าเฉลี่ยระดับ 3.81) คือ ในการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ครูจะจัดการความรู้ในรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ (กิจกรรม plc) ที่มีเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ของครู ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ตนเองรับผิดชอบอธิบายถึงปัญหา แนวทาง การพัฒนาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียน การสอนในชั้นเรียนของตนเอง โดยนำความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนจัดทำเป็นรายงาน เผยแพร่ ให้กับบุคคลที่มีความสนใจ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไปได้

อย่างเหมาะสม 6) “ศึกษาหลักและแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและติดตามการประยุกต์ใช้ทั้งในชีวิตประจำวันและการสอนอย่างต่อเนื่อง” (ค่าเฉลี่ยระดับ 3.73) คือ ครูได้ศึกษาหลักและแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้งในสื่อออนไลน์ วารสาร วิทยุ โทรทัศน์ การอบรม สัมมนานำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้กับตนเองและครอบครัว รวมทั้งได้สอดแทรก บูรณาการด้านการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมและ 9) “เชื่อมโยงความรู้ที่เกี่ยวข้องในวิชาที่สอนกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” (มีค่าเฉลี่ยระดับ 3.67) คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้บางสาระไม่สามารถเชื่อมโยงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในเนื้อหารายวิชาครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้นั้น เนื่องจากในสาระการเรียนรู้บางกลุ่มสาระมีตัวชี้วัดด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ไม่ได้บรรจุอยู่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงไม่สามารถดำเนินการกิจกรรมการเรียนการสอนได้ครบทุกสาระการเรียนรู้ใช้เพียงการบูรณาการและสอดแทรกในเนื้อหาบางส่วนและดำเนินการในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นส่วนใหญ่

ตารางที่ 12 ระดับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของครูโรงเรียนอ้อมกอดวิทยาคม อำเภออ้อมกอด จังหวัดเชียงใหม่ ความมีเจตนาใจคุณธรรม

รายการ	\bar{X}	SD	ระดับ
ความมีเจตนาใจคุณธรรม	4.43		มากที่สุด
1. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน	4.35	0.86	มากที่สุด
2. สอดแทรกความรู้เรื่องคุณธรรม จริยธรรมในกระบวนการเรียนการสอน	4.35	0.83	มากที่สุด
3. ยกย่องและชมเชยนักเรียนที่ประพฤติปฏิบัติตนดีในการเรียนในวิชาที่สอนเสมอ	4.49	0.67	มากที่สุด
4. จัดให้นักเรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อเรียนรู้เรื่องความสามัคคี ความเสียสละและการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข	4.56	0.62	มากที่สุด
5. สอนและฝากให้ผู้เรียน มีความมุ่งมั่นในการทำงานขณะที่สอน	4.51	0.59	มากที่สุด
6. มีการเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมในชีวิตประจำวัน	4.35	0.81	มากที่สุด

จากตารางที่ 12 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของครูโรงเรียนอ้อมกอดวิทยาคม อำเภออ้อมกอด จังหวัดเชียงใหม่ ด้านความมีเงื่อนไขคุณธรรม ระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยระดับ 4.43 ความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยมีดังนี้ ประเด็นที่ 1) “จัดให้นักเรียนได้ทำงานเป็นกลุ่มเพื่อเรียนรู้เรื่อง ความสามัคคี ความเสียสละและการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข” (ค่าเฉลี่ยระดับ 4.56) คือ โรงเรียนส่งเสริมให้ครูจัดให้นักเรียนได้ทำงานเป็นกลุ่มเนื่องจากโรงเรียนมีการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละความสามารถซึ่งเป็นการดำเนินการจัดชั้นเรียนที่นำนักเรียนต่างความสามารถมาเรียนรู้พร้อมกันในห้องเดียวกันโดยมีครูคนเดียวจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ กระบวนการกลุ่มจึงเป็นกระบวนการที่นำมาใช้ในชั้นเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกความสามัคคี ความเสียสละ การทำงานร่วมกันและให้เพื่อนช่วยเพื่อน กรณีนักเรียนที่เรียนเก่งจะช่วยพญุงนักเรียนที่เรียนไม่เก่ง (พิจารณาจากผลสัมฤทธิ์รายวิชานั้น ๆ) และสามารถเรียนไปพร้อมกันโดยมีครูผู้สอนคอยอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน 2) “สอนและฝากให้ผู้เรียน มีความมุ่งมั่นในการทำงานขณะการสอน” (ค่าเฉลี่ยระดับ 4.51) คือ การจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้งจะมีเวลาให้ 1 ชั่วโมงต่อ 1 คาบเรียนทั้งนี้ขึ้นอยู่กับครูในการบริหารจัดการชั้นเรียนโดยการตั้งกฎ กติกาและข้อตกลงในชั้นเรียนให้ผู้เรียนถือเป็นแนวปฏิบัติเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง มีความเหมาะสมกับระยะเวลาและตรงกับแผนการจัดการเรียนรู้และ 3) “ยกย่องและชมเชยนักเรียนที่ประพฤติ ปฏิบัติตนดีในการเรียนในวิชาที่สอนเสมอ” (ค่าเฉลี่ยระดับ 4.49) คือ การยกย่อง ชมเชยผู้เรียนที่ประพฤติ ปฏิบัติตนดีเป็นการเสริมแรงทางบวก (Positive reinforcement) เพื่อให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่ดีขึ้น โดยครูจะมีวิธีการยกย่อง ชมเชยที่แตกต่างกันไป เช่น การให้คะแนนในวิชาที่สอน การให้รางวัลเป็นสิ่งของหรือการให้คำชมเชยต่อหน้าผู้เรียนในชั้นเรียน

ประเด็นที่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ยระดับ 4.35) คือ 1) “ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน” คือ ครูได้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนตามมาตรฐานที่ 8 ด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนหมายถึง การแสดงออกการประพฤติ และปฏิบัติในด้านบุคลิกภาพทั่วไป การแต่งกาย กิริยา วาจาและจริยธรรมที่เหมาะสมกับความเป็นครูอย่างสม่ำเสมอที่ทำให้ผู้เรียนเลื่อมใสศรัทธาและถือเป็นแบบอย่างที่ดี สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม 2) “สอดแทรกความรู้เรื่องคุณธรรม จริยธรรมในกระบวนการเรียนการสอน” คือ การจัดการเรียนการสอนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สิ่งสำคัญที่ครูผู้สอนควรปลูกฝังผู้เรียนคือการสร้างผู้เรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม โดยการสอดแทรกเรื่อง คุณธรรม จริยธรรมในกระบวนการเรียนการสอนทุกระดับชั้นเพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่งดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้พบเห็น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม และ

3) “มีการเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมในชีวิตประจำวัน” คือ นอกจากการเรียนรู้เรื่องคุณธรรม จริยธรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ยังมีกิจกรรมที่ส่งเสริมทางด้านคุณธรรม จริยธรรมที่เกิดขึ้นในโรงเรียนเช่น กิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมหลักสูตรการเรียนรู้ไร้กำแพงส่งเสริมคุณธรรม 8 ประการ กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี กิจกรรมนักศึกษาวิชาทหาร กิจกรรมรณรงค์การอ่าน โดยทางโรงเรียนได้สนับสนุน ส่งเสริมผู้เรียนทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้งทั้งที่เป็นกิจกรรมภายในและภายนอกโรงเรียน มีการประเมินผู้เรียนจากการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว เพื่อปลูกฝังผู้เรียนให้เป็นคนดีต่อสังคม ชุมชนและประเทศชาติ

ตารางที่ 13 ระดับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของครูโรงเรียนอมก๋อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

ด้าน	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
ความพอประมาณ	4.06	มาก
ความมีเหตุผล	4.03	มาก
การมีภูมิคุ้มกัน	4.03	มาก
ความมีเงื่อนไขความรู้	4.04	มาก
ความมีเงื่อนไขคุณธรรม	4.43	มากที่สุด
รวม	4.09	มาก

จากตารางที่ 13 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของครูโรงเรียนอมก๋อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยระดับ 4.09 โดยค่าเฉลี่ยสูงสุด ระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยระดับ 4.43 คือ ความมีเงื่อนไขคุณธรรมซึ่งประกอบด้วย การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนทั้ง 3 ด้านตามมาตรฐานการปฏิบัติตนของครู คือ ทางกาย ทางวาจาและทางจิตใจ สำหรับการจัดการเรียนการสอนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูได้สอดแทรกความรู้เรื่องคุณธรรม จริยธรรมในกระบวนการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอครบทุกระดับชั้น มีการเสริมแรงทางบวกโดยการยกย่องและชมเชยนักเรียนที่ประพฤติปฏิบัติตนดีในการเรียนในวิชาที่สอนเพื่อให้กำลังใจและเป็นแบบอย่างที่ดีต่อเพื่อนร่วมชั้นเรียนในการจัดการเรียนการสอนทางโรงเรียนได้จัดนักเรียนที่มีความแตกต่างทางด้านความสามารถอยู่ในชั้นเรียนเดียวกัน เน้นการทำงานเป็นกลุ่มเพื่อเรียนรู้เรื่องความสามัคคี

ความเสียสละ การทำงานร่วมกันอย่างมีความสุขและเพื่อช่วยเพื่อนในชั้นเรียนที่ความสามารถต่างกัน สามารถเรียนรู้ได้อย่างปกติโดยมีครูมีความมุ่งมั่นในการทำงานคอยอำนวยความสะดวกและเป็นที่ปรึกษาให้กับผู้เรียน

รองลงมาคือ ความพอประมาณ ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยระดับ 4.06 คือ ครูจะต้องศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อวางแผนการสอนและการจัด กิจกรรมการสอน จัดเตรียมเนื้อหา เอกสารประกอบการสอนที่สอดคล้องกับนักเรียนและระดับที่สอน อย่างเหมาะสม สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตามระยะเวลาที่กำหนด มีการมอบหมายงาน ให้นักเรียนทำตามความสามารถและเหมาะสมกับระดับความรู้ของนักเรียน โดยการจัดการเรียน การสอนสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจในเนื้อหามากขึ้นคือมีสื่อการสอนที่เหมาะสมกับ นักเรียนที่สอน ทางโรงเรียนได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ปฏิบัติอย่างเหมาะสมกับ รายวิชา ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนการสอนเช่น การทบทวน ความรู้เดิมด้วยการสอบถาม สัมภาษณ์หรือตอบคำถามเพื่อวัดความรู้ก่อนทำการสอนในเรื่องถัดไป รวมทั้งทางโรงเรียนได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกสถานที่ตามโอกาสที่เอื้ออำนวยเพื่อเปิดโลกทัศน์ ให้กับนักเรียนเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของผู้เรียนในปัจจุบัน

ความมีเจตนาไขความรู้อย่างจริงจัง ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยระดับ 4.04 คือ ครูมีความรู้อย่างเพียงพอ สามารถใช้ความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้สะสมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมี คุณภาพ มีการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาตนเองอยู่อย่างเสมอทั้งจากหน่วยงานต้นสังกัดและ องค์กรภายนอกเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้กับตนเองมีการนำความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เกิดการจาก การพัฒนาตนเองมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน มีการจัดการองค์ความรู้ (knowledge management) อย่างเป็นระบบและทันสมัยในองค์กรเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับครูและบุคลากร นักเรียนที่มีความสนใจใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม ส่งเสริมการจัดการเรียน การสอนด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีที่หลากหลาย มีเนื้อหาที่เหมาะสมกับระดับของผู้เรียนมีการนิเทศ ติดตามการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากันระดับ 4.03 ด้านความมีเหตุผลคือ ครูได้ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา วัตถุประสงค์การสอนอย่างรอบคอบก่อนจัดการเรียนการสอนเพื่อ เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามแผนการสอนที่ได้เตรียมไว้ได้อย่างเหมาะสม ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ใช้หลักของ การประหยัดในการเตรียมสื่อการสอนให้มีความเหมาะสม มีคุณภาพตามระดับชั้นที่ทำการสอน หลังทำการเรียนการสอนทุกครั้งได้ฝึกให้ผู้เรียนได้ทำความสะอาดห้องเรียน จัดเก็บเก้าอี้และอุปกรณ์ ให้เรียบร้อย สำหรับการประเมินผลในกิจกรรมการเรียนการสอนได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประเมิน ตนเองและเพื่อนร่วมชั้นเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง จากนั้นครูผู้สอนก็ประเมินผล

การสอนโดยยึดหลักเกณฑ์การประเมินตามหลักสูตรอย่างมีเหตุผลและครูผู้สอนได้ทำการบันทึกหลังการสอนที่ผ่านมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนาการสอนต่อไป

และด้านการมีภูมิคุ้มกันคือ ในการจัดการเรียนการสอนของครูก่อนทำการเรียนการสอนทุกครั้งต้องมีการเตรียมห้องเรียน อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในการสอนไว้ล่วงหน้าเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งนี้ครูผู้สอนมีการแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการสอนทั้งที่เป็นกรอบทางวิชาการ การสืบค้นข้อมูลจากสื่อสารสนเทศต่าง ๆ ที่เป็นปัจจุบันเพื่อนำมาถ่ายทอดให้กับผู้เรียนเพื่อที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต โดยกระบวนการจัดการเรียนการสอนนั้นเริ่มต้นจะเป็นการทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนเพื่อวัดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาที่ผ่านมาเพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการสานต่อเนื้อหาเดิมและเพิ่มพูนความรู้ด้วยเนื้อหาใหม่ให้กับผู้เรียน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางโรงเรียนได้ส่งเสริมให้ครูสอดแทรกแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องของความมีเหตุผล ขยัน ประหยัด เสียสละ สามัคคีและบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม เมื่อสิ้นสุดกระบวนการเรียนการสอนก็จะมีทำการบันทึกหลังการสอนมาใช้เป็นข้อมูลในการประเมินผลการสอนเพื่อพัฒนาการสอนในครั้งต่อไป

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรค การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ในการเรียนการสอนของครูโรงเรียนอมก๋อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

1. นโยบายของโรงเรียน/ผู้บริหาร

ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนอมก๋อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับดีมากและการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนในระดับมาก ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนคือ การถ่ายทอดองค์ความรู้ของครูแก่นักเรียนไม่ชัดเจนเท่าที่ควร เนื่องจากโรงเรียนไม่ได้กำหนดเนื้อหา สาระการเรียนรู้เรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา ครูผู้สอนจึงไม่สามารถนำไปจัดทำแผนการเรียนการสอนได้ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้จึงทำให้ไม่สามารถใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้เนื่องจากความแตกต่างของสาระรายวิชา เนื้อหาที่บรรจุไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2561) จึงส่งผลกระทบต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การเรียนการสอนด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการบูรณาการและประยุกต์ใช้ที่เกิดจากการสอดแทรกในรายวิชาที่ครูผู้สอนได้รับผิดชอบและตามความถนัดของผู้สอนรวมทั้งใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น กิจกรรมชุมนุม กิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี โครงการงาน โครงการชีวิตวิถี การศึกษาอิสระ โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (กพต.) กิจกรรมนักศึกษาวิชาทหาร กิจกรรมวิชาบูรณาการไร้กำแพงส่งเสริมความรู้ คุณธรรม 8 ประการ กิจกรรมห้องสมุด กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์และยังพบว่า ครูส่วนใหญ่ขาดการอบรม พัฒนา เสริมสร้างองค์ความรู้เรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การแสวงหาความรู้เกิดจากความสนใจของครูผู้สอนและผู้รับผิดชอบโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนโดยการศึกษาจากข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เช่น วารสาร สิ่งพิมพ์ โครงการพระราชดำริฯ งานวิจัย สื่อออนไลน์และจากการเข้ารับการอบรมและสัมมนา อีกทั้งครูผู้สอนมีการโยกย้ายตำแหน่งและมีการบรรจุแต่งตั้งครูใหม่ ส่วนใหญ่เป็นครูที่มาจากภูมิภาคต่างจังหวัด ทำให้อัตรากำลังมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเนื่องด้วยโรงเรียนนวมก้อยวิทยาคมเป็นโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลที่ห่างจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 โรงเรียนและชุมชนมีแหล่งเรียนรู้ที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาทำให้ขาดความต่อเนื่องในการจัดการเรียนการสอนและไม่ไปในทิศทางเดียวกัน นโยบายของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาที่ไม่สานต่อนโยบายเดิมของผู้บริหารระดับสูง มีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารอยู่ตลอดเวลาส่งผลให้โรงเรียนซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่นำมาปฏิบัติและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมจากหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกองค์กร เนื่องจากไม่ได้จัดสรรและอยู่ในแผนงาน/โครงการและกิจกรรม

2. ภาระงานที่ท่านรับผิดชอบ

ผลการวิจัยพบว่า ภาระงานของครูโรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ มีภาระงานค่อนข้างมากในบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ เนื่องจากอัตรากำลังที่ย้ายไปดำรงตำแหน่งยังโรงเรียนอื่นทำให้อัตรากำลังที่หายไปยังไม่ได้รับการจัดสรรจากหน่วยงานต้นสังกัดทำให้ภาระงานสอนเพิ่มขึ้นและมีงานที่รับผิดชอบนอกเหนืองานสอน เช่น งานการเงิน บัญชี พัสดุและสินทรัพย์ การดูแลนักเรียนพักนอน งานบริการชุมชน สาธารณะและงานอื่น ๆ เป็นจำนวนมากที่ต้องใช้ครูเป็นผู้ดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมดังกล่าว เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแผนงานที่วางไว้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระยะยาว

ในการจัดการเรียนการสอนเนื้อหารายวิชาเรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงส่วนใหญ่เป็นเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่ใช้ในการเรียนการสอนเนื่องจากมีตัวชี้วัด เนื้อหาตรงตามหลักสูตรที่กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และผ่านตามจุดประสงค์ สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ มีการประยุกต์ใช้ โดยการสอดแทรกบูรณาการเรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และใช้ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเช่น กิจกรรมชุมนุม กิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี โครงการ โครงงาน โครงการชีวิตวิถี การศึกษาอิสระ โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (กพด.) กิจกรรมนักศึกษาวิชาทหาร กิจกรรมวิชาบูรณาการไร้กำแพงส่งเสริมความรู้ คุณธรรม 8 ประการ กิจกรรมห้องสมุด กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนและต้นสังกัดที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่ง มีความสุข

3. ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอน

ผลการวิจัยพบว่า ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนในเรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความเหมาะสม เนื่องจากการประยุกต์ใช้และสอดแทรกในการเรียนการสอนของแต่ละรายวิชาทำให้ครูผู้สอนสามารถบริหารจัดการชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม การประยุกต์ใช้ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนซึ่งผู้เรียนแต่ละคนต้องได้เรียนรู้และผ่านการประเมินจากครูผู้สอน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ข้อดังนี้ วัตถุประสงค์ข้อที่ 1) เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนนอมนก้อยวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 วัตถุประสงค์ข้อที่ 2) เพื่อศึกษาการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนนอมนก้อยวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34

สรุปผลการวิจัย

การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนนอมนก้อยวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ปรากฏดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามของครูโรงเรียนนอมนก้อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

พบว่า ครูโรงเรียนนอมนก้อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 52.40 รองลงมาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 47.60 มีอายุเฉลี่ย 34 ปี โดยอายุสูงสุดคือ 58 ปีและมีอายุต่ำสุดคือ 25 ปี ด้านประสบการณ์การทำงานมีค่าเฉลี่ยด้านประสบการณ์ในการทำงาน 8 ปี โดยมีประสบการณ์ในการทำงานสูงสุด 27 ปีและประสบการณ์ในการทำงานต่ำสุด 1 ปี วุฒิการศึกษา จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 60.32 รองลงมาจบการศึกษาในระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 39.68 ด้านการสอนส่วนใหญ่ปฏิบัติการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คิดเป็นร้อยละ 19.05 รองลงมาคือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ คิดเป็นร้อยละ 17.46 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 12.70 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 9.52 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา คิดเป็นร้อยละ 7.94 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ 6.35 และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 1.58 ตามลำดับ ด้านตำแหน่งปัจจุบันเป็นครูในอันดับเงินเดือน คศ.1 คิดเป็นร้อยละ 44.44 รองลงมาเป็นครูในอันดับเงินเดือน คศ.2 คิดเป็นร้อยละ 26.98 ครูผู้ช่วย คิดเป็นร้อยละ 17.46 ครูอัตราจ้าง คิดเป็นร้อยละ 4.76 พนักงานราชการและครูในอันดับเงินเดือน คศ.3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 3.18 ตามลำดับ ด้านการเข้ารับการอบรมเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงส่วนใหญ่

ไม่เคยเข้ารับการอบรมเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คิดเป็นร้อยละ 66.67 และเข้ารับการอบรมเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คิดเป็นร้อยละ 33.33 โดยผู้ที่เข้ารับการอบรมสูงสุด จำนวน 5 ครั้ง

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครูโรงเรียนอมก๋อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครูโรงเรียนอมก๋อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 63 คน ร้อยละ 86.43 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับดีมาก โดยพบว่าข้อที่มีค่าร้อยละเฉลี่ยสูงสุด ร้อยละ 100 คือ การดำเนินชีวิตบนทางสายกลางของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงคือ การมีความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ส่วนข้อที่มีค่าร้อยละเฉลี่ยต่ำสุด ร้อยละ 69.80 ระดับดีคือ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเน้นหลักการสร้างรากฐานของประเทศเฉพาะด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก

ตอนที่ 3 การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของครูโรงเรียนอมก๋อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

พบว่า ระดับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของครูโรงเรียนอมก๋อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยระดับ 4.09 โดยค่าเฉลี่ยสูงสุด ระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยระดับ 4.43 คือ ความมีเงื่อนไขคุณธรรม รองลงมาคือ ความพอประมาณ ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยระดับ 4.06 ความมีเงื่อนไขความรู้ ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยระดับ 4.04 และความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากันระดับ 4.03 ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรค การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของครูโรงเรียนอมก๋อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

พบว่าปัญหาและอุปสรรค การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของครูคือ โรงเรียนไม่ได้กำหนดเรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาทำให้ครูในโรงเรียนไม่สามารถจัดทำแผนการสอนได้ เนื่องจากไม่มีตัวชี้วัดกำหนดและมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานครบทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ยกเว้นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่มีกิจกรรมการเรียนการสอนและตัวชี้วัดในการเรียนรู้ทำให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ปกติ สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ การจัดการเรียนการสอนเป็นการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการสอดแทรกในเนื้อหาและบูรณาการของครูแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ อีกทั้งโรงเรียนได้นำมาประยุกต์ใช้ในการสอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะเกิดกระบวนการในการเรียนรู้ตลอดจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนิน

ชีวิตในประจำวันได้อย่างเหมาะสม ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี เก่ง มีความสุข ตามหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียน การสอนของครูโรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ปรากฏผล ดังนี้

สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามของครูโรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัด เชียงใหม่ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 34 ปี อายุสูงสุดคือ 58 ปี อายุต่ำสุดคือ 25 ปี ประสบการณ์การทำงานมีค่าเฉลี่ย 8 ปี ประสบการณ์ในการทำงานสูงสุด 27 ปี ประสบการณ์ ในการทำงานต่ำสุด 1 ปี วุฒิการศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ปฏิบัติการสอนใน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีตำแหน่งปัจจุบันเป็นครูในอันดับเงินเดือน คศ.1 การเข้ารับการอบรมเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรมเรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้ที่เข้ารับการอบรมสูงสุด จำนวน 5 ครั้ง

ด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครูโรงเรียนนวมก้อย วิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งความรู้ ความเข้าใจเกิดจากการเรียนรู้ สัมผัสประสบการณ์ทั้งในและ นอกห้องเรียน เศรษฐกิจพอเพียงเป็นส่วนหนึ่งของหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระ พระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่กล่าวว่า

“...เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางดำรงอยู่และปฏิบัติตนของ ประชาชนในทุกระดับครอบครัว ชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหาร ประเทศให้ดำเนินการไปทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวหน้า ต่อยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึง ความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอนและขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้าง พื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจ ในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบเพื่อให้สมดุล

และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี...” (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.), 2563: 6-39)

ความรู้และความเข้าใจดังกล่าวเกิดมาจากการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนที่ได้ สอดแทรกในกิจกรรมในชั้นเรียนโดยสอดคล้องกับสุริพร เอี้ยวถาวร (2550: 10) กล่าวถึง หลักการเรียนรู้ ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะ การดำเนินชีวิตแบบพึ่งตนเองอย่างมีความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง ผู้เรียน สามารถประยุกต์ความรู้ได้อย่างเหมาะสมภายใต้คุณธรรม ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความพากเพียร เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของ ประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหาร ประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลก ยุคโลกาภิวัตน์ความพอเพียง ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ ดีพอสมควรต่อผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในทั้งนี้จะต้องอาศัย ความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำหลักวิชาต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และดำเนินการทุกขั้นตอนและขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานทางจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักวิชาการและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์ สุจริตและให้ความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทนความเพียรมีสติปัญญาและ ความรอบคอบเพื่อให้เกิดความสมดุลและความพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและ กว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550: 8-12)

ด้านการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของครูโรงเรียน อมก้อยวิทยาคม อำเภอมก้อย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า อยู่ในระดับมากคือ ความมีเงื่อนไขคุณธรรม โดยการประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูเกิดขึ้นจากกิจกรรมที่เกิดจากความสนใจของ ผู้เรียนและหลากหลายสอดคล้องกับณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง และคณะ (2545: 10-11) กล่าวว่า การจัดการ เรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายสอดคล้องกับความถนัด ความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดสาระที่จะเรียนรู้ ทำกิจกรรมและปฏิบัติจริงจนค้นพบข้อความรู้และวิธีการ ปฏิบัติด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้รวมทั้งสอดคล้องกับสุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2546: 1) กล่าวว่า การเรียนรู้นั้นจะต้องให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง เรียนรู้จากประสบการณ์ กิจกรรมและการทำงานอันจะนำไปสู่

การพัฒนาผู้เรียนครบทุกด้านโดยจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย การเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งได้สอดคล้องกับสุริพร เอี้ยวถาวร (2550: 10) กล่าวถึง หลักการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการดำเนินชีวิตแบบพึ่งตนเองอย่างมีความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง ผู้เรียนสามารถประยุกต์ความรู้ได้อย่างเหมาะสมภายใต้คุณธรรม ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความพากเพียร เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม กระบวนการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประกอบไปด้วยขั้นตอนการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ระเบิดจากภายใน ศึกษาเงื่อนไขความรู้คู่คุณธรรม นำสู่การปฏิบัติอย่างถูกต้อง พร้อมปกป้องสังคมและระดมการตรวจสอบอย่างรอบคอบและพัฒนา ทั้งนี้การการบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนสามารถบูรณาการโดยสอดคล้องกับสำลี รัชสุทธิ และคณะ (2544: 18-27) ได้เสนอหลักการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตรแบบบูรณาการ ดังนี้ 1) จัดกิจกรรมที่ใช้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทุกด้าน ได้แก่ ร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์ 2) ยึดการบูรณาการวิชาเป็นสำคัญโดยการบูรณาการทั้งภายในวิชาเดียวกันหรือระหว่างวิชาเชื่อมโยงหรือบูรณาการเข้าด้วยกันให้เป็นความรู้แบบองค์รวม 3) ยึดกลุ่มเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญโดยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่มปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประสบการณ์ซึ่งกันและกัน 4) ยึดการค้นพบด้วยตนเองเป็นสำคัญ 5) เน้นกระบวนการควบคู่ไปกับผลงานโดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนวิเคราะห์ถึงกระบวนการต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดผลงานโดยคำนึงถึงประสิทธิผลของงานด้วย 6) เน้นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติจริงและการติดตามผลการปฏิบัติของผู้เรียน 7) เน้นการเรียนรู้ด้วยความสุขและมีความหมายและ 8) เน้นการเป็นคนดีและมีคุณค่าต่อสังคม ประเทศชาติเห็นคุณค่าของสรรพสิ่งหรือส่วนรวมมากกว่าส่วนตนและยังพบว่า การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของครูโรงเรียนอ้อมกอดวิทยาคม อำเภออ้อมกอด จังหวัดเชียงใหม่ ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพร ศรีมงคล (2555) ได้ศึกษาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของประวัติศาสตร์ อภิชาติ (2560) การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนโพธิสัมพันธ์พิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลวิจัยพบว่า สภาพการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนโพธิสัมพันธ์พิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านปัญหาและอุปสรรค การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียน การสอนของครูโรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ คือ โรงเรียนไม่ได้กำหนด เรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา ครูในโรงเรียนจึงไม่สามารถจัดทำ แผนการเรียนการสอนได้ การจัดการเรียนการสอนเป็นการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการสอดแทรกในเนื้อหา การบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนของครูแต่ละกลุ่มสาระและ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นแนวทาง ในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ครูโรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม
2. ควรมีการจัดให้ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ของโรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม ได้ร่วมกัน จัดทำแผนการเรียนรู้ที่จะนำเอาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการสอนที่เป็นรูปแบบเฉพาะ ของกลุ่มสาระหรือ อาจจัดให้มีการทำแผนเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระทั้ง 8 กลุ่มสาระ
3. ผู้บริหารควรน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษาโดยถือเป็น นโยบายหลักเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในการจัดการศึกษาและสนับสนุนการจัดอบรม สัมมนา เชิงปฏิบัติการแก่ครูผู้สอนทุกคนในการจัดการเรียนรู้ ด้านการเขียนแผนการเรียนรู้ กิจกรรม การเรียนรู้ การสร้างสื่อประกอบการเรียนรู้และการวัดผลประเมินผลในการสร้างเครื่องมือ การวิเคราะห์เครื่องมือที่ถูกต้องเป็นระบบอย่างต่อเนื่องและติดตามนิเทศการจัดการเรียนรู้ของครู อย่างสม่ำเสมอพร้อมทั้งรายงานผลให้ครูผู้สอนได้ทราบจุดเด่น จุดด้อยเพื่อพัฒนา ปรับปรุงการจัดการ เรียนรู้ของครูต่อไป
4. ควรมีการสร้างขวัญและแรงจูงใจโดยการยกย่อง ชมเชยให้รางวัลครูผู้ปฏิบัติงานสอน ดีเด่นที่ได้มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนประจำปี การศึกษารวมถึงให้รางวัลแก่นักเรียนในการทำความดี

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการสอนของครูระหว่างโรงเรียนในเมืองกับโรงเรียนที่อยู่นอกเมือง
2. ควรทำการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนในเรื่องการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการดำรงชีวิตประจำวัน
3. ควรนำผลการวิจัยไปจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มสาระให้ตรงกันทุกโรงเรียนเพื่อให้การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนดำเนินการไปในทิศทางเดียวกันต่อไป

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2548. การสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับ **การจัดการเรียนรู้ที่เน้นตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ** ตั้งแต่ พ.ศ. 2542-2547 (ฉบับสมบูรณ์). กรุงเทพฯ: สำนักงานมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้.
- เกษม วัฒนชัย. 2548. เศรษฐกิจพอเพียง. ใน **ปาฐกถาพิเศษ พิธีเปิดชมรมเศรษฐุธรรมสถาบันปว้ย อี้ภากรณ์**. กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย.
- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. 2549. **เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร**. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- จำเนียร ศิลปะวานิช. 2538. **หลักและวิธีการสอน**. นนทบุรี: เจริญรุ่งเรืองการพิมพ์.
- ณรงค์ โชควัฒนา. 2542. **เศรษฐกิจชุมชนทางเลือกเพื่อทางรอดสังคมไทย**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- ณัฐภูมิ กิรุ่งเรือง, วัชรินทร์ เสถียรยานนท์ และ วัชณีย์ เซาว์ดำรงค์. 2545. **ผู้เรียนเป็นสำคัญและการเขียนแผนจัดการเรียนรู้ของครูมืออาชีพ**. กรุงเทพฯ: สถาพรบุคส์.
- ถวัลย์ มาศจรัส. 2550. **นวัตกรรมทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.
- ทศนา เขมมณี. 2550. **ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์วิทยาลัย.
- เนตรนภา บุญเพียร. 2556. **ศึกษาสภาพและแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการเรียนการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด และ บุญส่ง นิลแก้ว. 2545. การอ้างอิงกลุ่มประชากรเมื่อใช้เครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง. **วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม**, 3(1), 22-25.
- ประวัติศาสตร์ อภิชาติ. 2560. **การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนโพธิสัมพันธ์พิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 18**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประเวศ วะสี. 2542. **เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคมแนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม**. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- ปรียานุช พิบูลสรารุธ. 2549. **เศรษฐกิจพอเพียงกับการประยุกต์ใช้ด้านการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.

- พิพัฒน์ แก้วใส. 2557. การนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตลาดกระบัง สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- ไพฑูรย์ ทองสุข. 2556. การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการปฏิบัติการสอนวิชา เกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ยุทธพงษ์ ไกยวรรณ. 2541. เทคนิคและวิธีสอน. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- วันชพร พรภิญโญยิ่ง. 2561. แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วริศรา เรียงเรียบ. 2557. การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. 2543. แผนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สมศักดิ์ ภูวิภาคารวรรณ. 2544. การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง. เชียงใหม่: The Knowledge Center.
- สำลี รักสุทธี, ปราณี วรรณปะเก และ สนั่น แสงโทโพธิ์. 2544. เทคนิควิธีการพัฒนาหลักสูตรแบบ บูรณาการ. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2548. กรอบยุทธศาสตร์การเตรียม ความพร้อมสังคมไทยสู่สังคมผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. 2550. สมุดบันทึกเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: บริษัทอาร์ ซี แอล จำกัด มหาชน.
- _____. 2555. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. 2559. สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ.2560-2564. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.). 2549. เศรษฐกิจพอเพียง ปรัชญาชี้ถึงการดำเนินชีวิต. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- _____. 2563. เศรษฐกิจพอเพียง ปรัชญาชี้ถึงการดำเนินชีวิต. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.

- สุชาดา นันทะไชย. 2548. เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาตาม **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา www.edu.ku.ac.th (24 พฤศจิกายน 2563).
- สุภาพร ศรีมงคล. 2555. ศึกษาการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว **เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. 2541. การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียงตามแนวพระราชดำริ. **วารสารส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติและคุ้มครองสิ่งแวดล้อม**, 10(46), 4-5.
- สุรีพร เอี่ยมถาวร. 2550. การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ : **กรณีศึกษาโรงเรียนนวมินทราชูทิศหอวัง นนทบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ. 2546. **19 วิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ**. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครู

โรงเรียนอมก๋อยวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต34

APPLYING THE PHILOSOPHY OF THE SUFFICIENCY ECONOMY IN TEACHING AND
LEARNING MANAGEMENT OF TEACHER OMKOIWITTAYAKHOM SCHOOL UNDER
THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 34

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้สร้างขึ้น เพื่อศึกษาการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนอมก๋อยวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการเรียนการสอน ด้านการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของโรงเรียนอมก๋อยวิทยาคม ต่อไป

1. โปรดพิจารณาตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริงทั้งนี้เพื่อความสมบูรณ์และถูกต้องของการศึกษาวิจัย
2. คำตอบและความคิดเห็นของท่านมีคุณค่าอย่างยิ่ง และสงวนไว้เป็นความลับโดยจะใช้ประโยชน์เพื่องานวิจัยเท่านั้น
3. ผู้ตอบแบบสอบถามคือ ครูโรงเรียนอมก๋อยวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34
4. แบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ตอน ดังต่อไปนี้
ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ตอนที่ 3 การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของครู
ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรค การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของครู

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในความร่วมมือ

นายชยางกูร ท้าวพรหม

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับท่านให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง ดังนี้

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ.....ปี
3. วุฒิการศึกษา () ปริญญาตรี () ปริญญาโท () ปริญญาเอก
4. ประสบการณ์ในการทำงาน.....ปี
5. กลุ่มสาระการเรียนรู้
 - () วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี () คณิตศาสตร์ () ศิลปะ
 - () การงานอาชีพ () ภาษาไทย
 - () ภาษาต่างประเทศ
 - () สุขศึกษาและพลศึกษา () สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
6. ตำแหน่งปัจจุบัน
 - () ครูอัตราจ้าง () พนักงานราชการ
 - () ครูผู้ช่วย () ครูในอันดับเงินเดือน คศ.1
 - () ครูในอันดับเงินเดือน คศ.2 () ครูในอันดับเงินเดือน คศ.3
7. เคยเข้ารับการอบรมเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง () เคย () ไม่เคย
ถ้าเคย.....ครั้ง จากหน่วยงาน.....

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องด้านขวาของข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

รายการ	ใช่	ไม่ใช่
1. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของ การดำเนินชีวิตบนทางสายกลาง โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัว บนพื้นฐานเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม		
2. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตและการปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็นเพื่ออนาคตที่มั่นคงและยั่งยืน โดยการประยุกต์ใช้วิถีชีวิตดั้งเดิมให้สอดคล้องกับสภาพชีวิตปัจจุบัน		
3. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเน้นหลักการสร้างรากฐานของประเทศ เฉพาะด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก		
4. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาใช้กับการปฏิบัติตนได้ทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นลำดับขั้นตอนที่เหมาะสมกับตัวเอง		
5. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงส่งเสริมให้มีการผลิตเพื่อบริโภคเองแต่ไม่ส่งเสริมการผลิตเพื่อการค้าขายกับภายนอก		
6. การดำเนินชีวิตบนทางสายกลางของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงคือ การมีความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี		
7. การจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนเรียนรู้รายวิชา มาก ๆ เพื่อให้ได้ความรู้มาก ๆ		
8. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถใช้ในการพัฒนาระบบการศึกษาของไทยได้		
9. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่สามารถนำมาปรับใช้กับทุกคนทุกวัยและทุกศาสนาได้		
10. การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้ได้ผลกับการดำเนินชีวิตจำเป็นต้องเริ่มต้นจากการมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง		
11. แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่สนใจความทันสมัยและเทคโนโลยีต่าง ๆ		
12. องค์ประกอบหลักของความมีเหตุผลในการดำเนินชีวิตคือ ใฝ่หาความรู้อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดความรอบรู้ โดยพิจารณาอย่างรอบคอบและระมัดระวัง		

รายการ	ใช่	ไม่ใช่
13. เงื่อนไขสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียงคือ เงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม		
14. การมีภูมิคุ้มกันในตัวเอง หมายถึง มีการเตรียมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ อย่างมีขั้นตอน โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้และไม่ก่อให้เกิดผลกระทบที่จะเป็นปัญหาในอนาคต		
15. ความพอประมาณในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นเช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ		
16. ความมีเหตุผลในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ		
17. การพัฒนาประเทศที่ใช้กลไกการถ่ายโอนเทคโนโลยีจากต่างประเทศมาประยุกต์ใช้กับสภาพประเทศไทย ชัดกับหลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
18. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ความสำคัญกับเรื่องคุณธรรม เช่น ความซื่อสัตย์ ความโปร่งใส มากกว่ามุ่งผลตอบแทนทางเรื่องรายได้แต่เพียงอย่างเดียว		
19. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอนให้พึ่งพาตนเอง โดยไม่สนใจพึ่งใครเลย		
20. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงกระแสโลกาภิวัตน์หรืออิทธิพลภายนอกและต่างชาติ		

ตอนที่ 3 การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครู

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องด้านขวาของข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด โดยมีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert, 1967) ดังนี้

5 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด	4 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง	2 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด	

การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครู	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
1. ด้านความพอประมาณ					
1.1 ท่านศึกษาหลักสูตรเพื่อการวางแผนการสอนและการจัดกิจกรรมการสอน อย่างเหมาะสม					
1.2 ท่านมอบหมายงานให้นักเรียนทำตามความสามารถและเหมาะสมกับระดับความรู้ของนักเรียน					
1.3 ท่านได้จัดเตรียมสื่อการสอนได้เหมาะสมกับนักเรียนที่ท่านสอน					
1.4 ท่านจัดกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมกับรายวิชา ไม่มากหรือน้อยเกินไป					
1.5 ท่านเตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนการสอนอย่างเหมาะสมเสมอ					
1.6 ท่านจัดเตรียมเนื้อหาสาระและเอกสารประกอบการสอนได้ สอดคล้องและเหมาะสมกับระดับที่ท่านสอน					
1.7 ท่านจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตามระยะเวลาที่กำหนด และมีความสอดคล้องเหมาะสม					
1.8 ท่านได้จัดหาหรือจัดเตรียมความพร้อมตามนโยบายที่โรงเรียน ท่านมีเพื่อจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม					
1.9 ท่านจัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกสถานที่ตามโอกาสที่เอื้ออำนวย และเหมาะสม					
2. ด้านความมีเหตุผล					
2.1 ท่านพิจารณาการจัดกิจกรรมการสอนวิชาของท่านสอดคล้องกับสถานที่ที่มีในโรงเรียน					

การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ ในการจัดการเรียนการสอนของครู	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
2.2 ท่านใช้หลักของการประหยัดในการเตรียมสื่อการสอนเหมาะสม มีคุณภาพตามระดับที่ท่านสอน					
2.3 ท่านนำบันทึกหลังการสอนที่ผ่านมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาการ จัดการเรียนการสอน					
2.4 ท่านศึกษาหลักสูตรวัตถุประสงค์การสอนอย่างรอบคอบก่อน จัดการเรียน การสอน					
2.5 ท่านจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนที่ได้เตรียม ไว้					
2.6 ท่านให้นักเรียนจัดเก็บเก้าอี้และอุปกรณ์ให้เรียบร้อยหลังการ สอนทุกครั้ง					
2.7 ท่านทำการพิจารณาอย่างรอบคอบและคำนึงถึงผลที่จะตามมา ทุกครั้งก่อน ที่จะทำการเรียนการสอน					
2.8 ท่านเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประเมินตนเองและเพื่อน					
2.9 ท่านทำการประเมินผลการสอนโดยยึดหลักเกณฑ์การประเมิน ตามหลักสูตรอย่างมีเหตุผล					
2.10 ท่านจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนาการสอน					
3. ด้านการมีภูมิคุ้มกัน					
3.1 ท่านได้นำบันทึกการสอนมาใช้เป็นข้อมูลในการประเมินผลการ สอนเพื่อพัฒนาการสอนของท่านเสมอ					
3.2 ท่านแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการสอนเสมอ					
3.3 ท่านได้เตรียมห้องเรียนและสถานที่ ที่ใช้ในการสอนไว้ล่วงหน้า					
3.4 ท่านทบทวนและเตรียมความรู้ในวิชาที่ท่านสอนอยู่เสมอ					
3.5 ท่านได้จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์และสื่อที่ใช้ในการสอนไว้ล่วงหน้า					
3.6 ท่านสร้างภูมิคุ้มกันให้นักเรียนโดยการปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี ในเรื่องของควมมีเหตุผล ขยัน ประหยัด เสียสละ สามัคคีและ บำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม					
3.7 ท่านได้เข้ารับการอบรมทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ เรียนการสอนเสมอ					

การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ ในการจัดการเรียนการสอนของครู	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
3.8 ท่านสอดแทรกแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและยกตัวอย่างในการสอนเสมอ					
3.9 ท่านได้ทำบันทึกก่อนการสอนทุกครั้งเพื่อให้เกิดความพร้อมในการสอน					
4. ความมีเงื่อนไขความรู้					
4.1 ท่านมีความรู้อย่างเพียงพอสำหรับการสอนและเพิ่มพูนความรู้อยู่เสมอ					
4.2 ท่านนำความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน					
4.3 ท่านมีการแสวงหาความรู้และจัดองค์ความรู้ของท่านอย่างเป็นระบบและทันสมัย					
4.4 ท่านสามารถใช้ความรู้ของท่านอย่างเต็มที่ในการจัดการเรียนการสอน					
4.5 ท่านศึกษาหลักและแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและติดตามการประยุกต์ใช้ทั้งในชีวิตประจำวันและการสอนอย่างต่อเนื่อง					
4.6 ท่านส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลาย					
4.7 ท่านเชื่อมโยงความรู้ที่เกี่ยวข้องในวิชาที่ท่านสอนกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
4.8 ท่านได้มีการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ในองค์กรของท่าน					
4.9 ท่านเตรียมเนื้อหาการสอนได้เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน					

การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ ในการจัดการเรียนการสอนของครู	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
5. ความมีเจตนาคุณธรรม					
5.1 ท่านปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน					
5.2 ท่านสอดแทรกความรู้เรื่องคุณธรรม จริยธรรมในกระบวนการเรียนการสอน					
5.3 ท่านยกย่องและชมเชยนักเรียนที่ประพฤติปฏิบัติตนดีในการเรียนในวิชาที่ท่านสอนเสมอ					
5.4 ท่านจัดให้นักเรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อเรียนรู้เรื่องความสามัคคี ความเสียสละและการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข					
5.5 ท่านได้สอนและฝากให้ผู้เรียน มีความมุ่งมั่นในการทำงานขณะที่สอน					
5.6 ท่านมีการเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมในชีวิตประจำวัน					

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรค การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของครู

4.1 นโยบายของโรงเรียน/ผู้บริหาร.....

.....

4.2 ภาระงานที่ท่านรับผิดชอบ.....

.....

4.3 ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอน.....

.....

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

นายชยางกูร ท้าวพรหม

ผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายชยางกูร ท้าวพรหม
เกิดเมื่อ	21 ธันวาคม พ.ศ. 2529
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2558 ปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2554 ปริญญาตรี การศึกษามัธยมศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2554 - 2558 ตำแหน่งครูโรงเรียนแม่สะเรียง “ปริพัตรศึกษา” อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน พ.ศ. 2558 - 2563 ตำแหน่งครูชำนาญการ โรงเรียนสบเมยวิทยาคม อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน พ.ศ. 2563 - ปัจจุบัน ตำแหน่งรองผู้อำนวยการ โรงเรียนอมก๋อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่